БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫН

46-дахи жэлэй гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 3 (13011)
1970 оной
январиин 6,
вторник

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

ХЭЖЭНГЫНХИДЭЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭГДЭНЭ

ХАБАЯА ХАРУУЛАЯЛ

Үнгэрэгшэ жэлдэ хаа хаагуурхидал адли манайшье эндэ бахал һая наашадаа үзэгдоогүй ехэ ган гасуур болоод, гаралан, сабшалангай ургаса муу байжа, малай эдихэ үбһэ тэжээл муратэй абтаагүй.

Хэды нимэ бэрхэтэй байдалай тохёолдоошье һаань, манай колхозой малшад, һаалишад, хонишод намартаа, үбэлэй эхеэршье ехэ урин дулаахан, саһа багатай байһаниие һэмбаашалан, үхэр малаа, бүхы хонидоо нилээд хожом болотор ороосотой һайнаар адуулаа. Мүнөөшье декабрь, январьда зарим тады хүйтэрөөшье һаань, ой модо, бургаанай забһар, нужаагаар, хагда элбэгтэй нэмэрэ зохид газараар хожом турэхэ хонидоо, эрэ, эмэ тулгэнуудаа адуулһан зандаабли.

Энээнэй ашаар үбһэ тэжээл яһала алмагдаа гээшэ. Хэрбээ энээнһээ урда жэлшүүдтэ сайан ехэ, хүйтэн байхадань, январь гаратар нилээд ехэ тэжээлээ эдюулжэрхёод байгша һэмти. Мүн урин дулаанда, хагда элбэгтайдэ адууһа малшье хүсэ шалаа ехээр табилагүй, тобир һэйн үбэлжөөндэ ороо.

Мүнөө хонишод, малшадай: «ехэл ута намар болобо, үбһэ хооloор багашье һаа, малнай бараг һайн ондо орохонь» гэжэ ехэ баяртайгаар хооролдэнэ.

Тиимэһээ һаяхан колхозой бүхы хонишодой зүблөөн боложо, үнгэрһэн жэлэй дүн тэндэ согологдоод, 1970 оной зорилгонуud табигдажа, мүн Хэжэнгынын аймагай «Октябрини 50 жэл» совхозей хонишодой үүсхэл урнае зүбшэн хэлсэлгын болохоодо, олонхи хүнүүдэй энээниие үнэн зүрхэнһоо һайшаан хэмжэе.

Оһёдышгээ арга боломжые хараажа үзоод, **хонишодэй шэнэ жэлэй колхоз соогоо дунда зэргээр үүн эхэ хонин бүриһээ 95-һаа үсэан бэшэ хурьга тулжуулхэ зорилго урдаа табиба.** Тиихэдэ зарим түрүү хонишод, жишэрнь, Цыденжап Базаров, Ханда Цыдендоржиева, Лугаржап Эрдынеев гэгшэдэй дадаг отарануud **үүн эхэ хонин бүриһээ 100-һаа үсэан бэшэ хурьга тулжуулхэ гэһэн, бүри дэшэлүүлжэдэн социалис уяяга абаа.**

Энэ зорилгые хүсэндэнь хүргэхэ арга боломжо отара бүхэндэ бии. Тиигэдшье эхэ хонидой отарануудта ехэмхидэ дүй хуршэлөөр баян, хүдэлмэришэ бэрхэ хүнүүд ахалагша хонишодоор хүдэлиэ. Түсхайлбал, арбаад жэлдэ хоня хараһан Цыденжап Базаров ходоо һайн үрэ дүн түйлдаг. Нёдондо тэрэ хаража байһан 600 эхэ хонидоо 600 хурьга тулжуулаа. Тэрэшэлэн үнинэй хонишон Ханда Цыдендоржиева зуун эхэ хонинһоо 90 хурьга абаа һэн.

Мүнөө отарануудта ябажа хараахала, эхэ хонидынь яһала тобир тарган, байра байдалыншье һайнаар заһагдаһхай. Дулаалагдаһхай. Хонидой тураһэдэ хэрэгтэй хаалта хаамжаһаа эхилээд, бүхы шухала юумэн хуу балдагдаһхай. Тосхон һуурин-ньаа таһархай, зайн галай ляниин хүрэжэ ошоогүй Эрэ гэхэ мэтэ холо газарта байдаг отарануудта багахан лизельна тоһоор хүдэлдэг двигатель табиад, зайн галай гэрэл хонишодой гэртэ, хонидой байрада оруулаабди. Мүн тэрэгэр хулгана уһа булажа гаргана. Зайн галай гэрэлээр хангагдажа, отара бүхэндэ радиоприёмник, телевизор табигдаһхай. Гадма түл абалгын үедэ тэндэ хүдэлэх хүнүүдшье томилогдоо.

Хэнэйшье мэдэһээр хонидой түл һайнаар, гарза хоролтогүйгөөр абаха, социалис уялгаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула нэн түрүүн үбһэ тэжээлэй зүбөөр хубаариижа, таарамжатайгаар эдюулхэ гээшэ гол шухала ааб даа.

Энэ жэлдэ үбһэ тэжээлэй багашаг байһаниие хараада ябажа, мүнөө отарануудта хонидойнь эдихэ тэжээлые арба-арбан хоногоор тон нарин лимит табиад үгэнэбди. Хэрбээ энээнһээ урагша отара бүхэндэ бүхэли үбалдөө эдихэ үбһэ тэжээлыень нэгэ доро үгэжэрхимэдэмнай, зариманиннь таранээ сагһаа урид дуурһажархёод, үшөө үгыт, түһалыт гэжэ байдаг һэн. Харин мүнөө үбһэ тэжээл улуусэ гаргашалха үшэр үзэгдэнэгүй. Гадма тон шухала хэрэгэй болоо һаань, илангаяа хурьгалай олон гаража байхада, фермэ, отарануудта нэмэжэ үгэхын тула 1000 центнер үбһэ нөөсэ үлөөнхэйбди. Эдэ үдэрнүүдтэ түрэхэ дүтэлһэн хонидоо байлгажа адилуулнэбди. Хонин бүриндэ үдэрэй 600—700 грамм үбһэ, 300 грамм талха тариланай хүйл эдюулэгдэнэ. Бага тураһаа һанаһан хонидто тэжээл бүри горитой нэмэжэ үгтанэ.

Энэ жэлэй үбэлжэлгын эрхэ байдалда хони, хурьгадые гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулха гээшэ тон ехэ удха шанартай байһаниие хараада ябажа, хонишод, хурьгашадай ажалай, мүн урмашуулгын түлөөһые шэнээр тогтоогоодби. Гансашье хурьгадые бэшэ, томо хонидые үхэл гарзагүйгөөр ондо оруулһанай түлөө хүнүүд һайнаар урмашуулагдаха юм.

Манай колхоз хонин һүрэгөөр тиимэшье олон бэшэ. Ороходоо 6 мянга үлүүтэй хонидтойби. Тиигээшье январь, февраль, март соо 2,5 мянга шахуу хурьгадые ябажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжуулхэ гээшэ манай ажахын эрхэ байдалда ямаршье хүнгэн хэрэг бэшэ. Тиигэбэ яабашье өөдэлнигөө бүхы арга боломжо, хүсэ шадалые алсуулан хүдэлхэ, хуршэ Хэжэнгын аймагай «Октябрини 50 жэл» совхозыхидой жэшээгээр ажаллаха гэжэ хонишодэй шиидээ. Тиигэжэ агуулхэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн үдэртэ зуун эхэ хонин бүриниие 95-һаа үсэан бэшэ хурьга абаад байхэ зорилготой.

А. ИЛЬИН.
Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник.

ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРҺӨӨ ГАБШАГАЙГААР АЖАЛЛАХА!

Шэнэ жэлэй түрүүшын недели ябажа байна. Түсэбтэ табан жэлэйгээ дүрбэдэхи жэлэй даабаринуud ба социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэ ажалшадай хэдэ мянган коллективууд ажалын байгуулалтын шэнэ шатада һайн нөөсэтэйгөөр оробо. КПСС-ийн XXIII съездын шиидхэбэриие амжалтатайгаар бэлдүүлжэ байгаа нэгэ хүнүүдэй ажалай амжалтануud тухай баярта мэдээсэлнүүд «Правдын» редакциндэ бүхы республикануудһаа үдэр бүри ороно.

Олохоо предприятинуud болон барилгануud Ленинэй ойн баярые шинэ солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ ороод, бүри ехэ зоригтонуудые харааллжа байнхай. Техническэ дэбшэлтые түргэдхэнэ, үйлэдбэрэ улам нарижуулан һайжаруулһанай, эрхимээр эмхэлнэй үндэһөөр ажалай бүтээсэ бүри ехээр дээшэлүүлхэ хэрэгтэ уялгануud дотор онсо анхарал хандуулагдана. Тиигэһэнэй ашар худалмэрилдэг хүнэй тоое хорообошье, продукци бүтээн гаргалга улам дээшэлүүлхэ эргэтэй болоно. Жишээлбэл, «Башнефтехимзаводой» нэгэдэлэй предприятинуud үнгэрэгшэ жэлэй тэмдгээ ашо ажалайнгаа бүтээсые 9 процентээр дээшэлүүлээ. Тиигэбшье худалэ 1626 хүн сүлөөлэгдэжэ, шэнэ предприятинуудта эльгэгдэ байна. Шекинскэ химиүүдэй жэшээгээр хэдэн олон предприятиндта ажалай эмхидхэл улам нарижуулагдана, үйлэдбэрийн үрэ ашаг арбадуулха шэнэ нөөсэнүud ашаглалгада оруулагдана.

Москвагай, Ленинградай, Донецкын ба бусад индустриальна районуудэй хэдэн зуугаад мянган хүдэлмэришэд түсэбтэ табан жэлэйгээ даабаринуud ба социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэй. Хүнгэн промышленностиин хэдэ миллион үлүүтэй хүдэлмэрилэгшэд түсэбһөө гадуур продукци гаргэн гаргажа байна. Заполярна «Апатитстрой» трестын барилгадай коллектив һаяхан һайн үүсхэн гаргаа. Эдэнэр Ленинэй ойн урдай Хүндэлэлэй грамотада хүртэхэ эрхэ олохын түлөө мүрысөн нэгэрүүлэн, алатидай концентрат үйлэдбэрилэн гаргахэ хүсэтэ предприятинуud болзорһоо урид ашаглалгада оруулаад, дурбэн һанга барилгын түсэбые апрелиин 22 хүртэтэр дүүргэхэ гэжэ үгэсэ гэнэй. Тус һалбаринин профсоюзай ЦК-гаар, Хүндэ индустриин предприятинуудай барилгын министерствын коллегээр һайшаагдаһан үнэлэрнэ барилгашадай үүсхэлые ороной бусад районуудта дэмжэн дэлгэрүүлжэ байна.

Минайда жэл бүри улам олон шэнэ предприятинуud баригдана. Түсэбтэ табан жэлэй үнгэрһэн үе соо 170 шахуу миллиард түхэриг сэнгэй тоо фондинуud ашаглалгада оруулагдаа. Проектээр хараалагдаһан үйлэдбэрийн шэнэ хүсэнай түргөөр туйлагдаха туша нинай шухала хэрэгтэй продукци ехээр абаха, барилгада зорюуда гаргагдаһан мүнгэ зоорн ашалаа түргэнөөр харюулха болоо. Хотон колектинүүд Запсибай металлургинуудай жэшээе халан абаа, проектээр хараалагдаһан шэнэ предприятинуудые болзорһоо урид ашаглалгада оруулна. Гэхэ зуура, хараалагдаһанһаа үлүү ашаг саг соо бүтээгдэн, ужигайруулагдаһан олохом шэнэ барилгануud һалбари бүхэндэ бии байна.

СССР-эй Хара металлургийн министерство шэнэ агрегадуудые түсэхэ проектээр хараалагдаһан зорилгонуудай гүйсэдхэл түргэдхэ эмхидхэлэй-техническэ хэдэ хэдэн тодорхой хэмжээнүудые хараалаһан юм. Теед тэдэ хэмжээ ибуулгануудай гурбанай нэгэнһээ үүнь мүнөө хүрэтэр дүүргэгдээгүй байнаар. Энээнээ уламжалан, гэрэгшэ жэлдэ ороной 2,4 миллион тонно шэрэм, 1,5 миллион тонно булад, 400 гарам мянган тонно прокат дутуу абаа. Нимэрхүү нинэнууд ондоошье һалбаринуудта бии байха. Партийна организациуud проектээр хараалагдаһан үйлэдбэрийн хүсэ дары түргэн ашаглалгада оруулхын тула промышленностиин бэ барилгын хүдэлмэришэдэй ороддолго хүсэлэлые жэлэй түрүүшын үдэрһөө эзэргэтэй.

Үйлэдбэрийн дэлхэ далайсын нэмэхэтэй хамта, тэрэнниие улам нинжуулха, ажалай, материальна ба мүнгэн нөөсэнүудые гаргалгаа доро коммунизмын материально-техническэ үндэлэ һуурн байгуулжа байгаа олон миллион совет хүнүүдэй шэн зоригто ажалай ашаг үрэ мүн. Энэ ажалай бүри ехэ үрэтэй, бүтээсэтэй байхынь тула, гаргалгаа организациуud зоной дунда ибуулдаг эмхидхэлэй, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрэ үдэр бүри нарижуулан һайжаруулха, экономико хүчтэхэ гол зорилгонуудые шинидхэхэ хэрэгтэ олон түмэнэй ороддолго хүсэлэлдэ зорюулха зэргэтэй. Түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые ажалтатайгаар түгэсхэхэнөө үлүү шухала хэрэг мүнөө байгагүй. Үдэр бүриниигоо хүдэлмэрние жэлэй эхиниһээ хойшо эмхидэй һайнаар бүтээбэлнай, үрэ дүнтынь һайн байха. Ленинэй ойн өмнөрэй жэлдэ Эхэ ороной үүгэхэ ажалаймай бэлэгүүд ехэ байхал.

«ПРАВДЫН» январиин 5-най түрүү бэшэг.

ТҮРҮҮШЫН ХУРЬГАД

Үбэлэй яагинама хүйтэншье һаа, итэбари дулаан шэнги үдэр. Аха голой баруун эрьедэ үндэр хадануудай эмэр дээрэ хонин һүрэг бэлшэнэ. Уданшьегүй отарын байра хараагдажа, хорёо соогоо хонидоо эдеэдүүлжэ байһан эжэн, «50 лет Октября» колхозой түрүү хонишон, аймаг соогоо мэдэжэ болоһон коммунист Мэлс Арзухаев түрэ түргэн алхална. Хажуудань өөрынь нүхэр Ольга буйлуулагдаһан үбһэнэй гурил халуун уһанда худхажа, һаял хурьгалһан эхэ хонидто эдюулнэ.

— Үдэр соо хоёр гурба дахин бүлеэн уһа уулганабди,—гэжэ Ольга хооролоо.

Хонидой байра соо дулаан, Досоонь хэдэ хэдэн таһаг соогуур хурьгад гүйлдэнэ, һаял гараһан хурьгад аминдаа нэгэ таһаг соо хэбтэнэд.

Мүнөө эндэ 120 хурьгад абтажа, хоролтогүйгөөр тулжуулагдажа байна. Тобир тарган, һэргэлэн хурьгад таһагуud соогоо тоб-тоб собхарэлдоно.

— Мүнөө жэлдэ зуун эхэ хонинһоо 85 хурьга абаха уялгатай юмби, тезд улүүлэн дүүргэхэ хүсэлэнтэйбди, — гэжэ Ольга Дашиевна хооролоо.

Арзухаевтанай бүлэ отара дээрэ түрүүшынхээ хүдалжэ байгаа юмэ, харин арбаад жэлэй хугацаа соо таһалгаргагүйгөөр хони харууһалжа яһала дүй дуршэлтэй болоһон хонишод юм. Үбэлжэлгэдээ һайнаар бэлдэжэ эртэнһээ ороодог, түл абалгада ехэ анхаралаа хандуулдаг, зунай сагта хонидоо архинэр адуулжа, үбэлдээ тураха, муудуулхагүйе ороддодог эрхим хонишод гэшэ.

— Салшадаа ажалнай бүриншье харюусалгатай болохонь. Абаһан хурьгадаа нэгэншье гарзалуулангүй тэнжэжэ, хонидой тоо олошоруулхаа ороддохоя бэшэнабди. Апрель һараада багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ой болохонь ха юм даа. Тиимэһээ бидэнэр амжалтатайгаар угтаха зорилготойбди,—гэжэ Мэлс хооролоо.

Б. ШАГДУРОВ.

Ахын аймаг.

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой хонишон Байсан Тугутов үнгэрһэн жэлдэ харууһалдаг 416 эхэ хонидоо 430 хурьга тулжуулһэн байна. Энэ нүхэр мүнөө хэжэнгынихидэй үүсхэлые халуунаар дэмжэнэ, нёдондоноһиһоо дутуугүй һайнаар хүдэлмэрилхые ороддоно. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Тугутов.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Амжалтаяа арьбадхахабди

Үнгэрһэн 1969 он манай ажахыда эгэл хүшэр хүндэ жэл болоһон байна. Адууһа малда эдюулхэ үбһэ тэжээлээр тон дутамаг, барахтай оршон байдалда үбэлэй хүйтэниие угтаха баатай бологдоо гээшэ. Мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэл таһалдахаар болоо һэн, гэбшье бүхы колхозниигудай үсэг нэгэрүү ажал хүдэлмэрнин, урма зоригоо хухардаггүй абари зангай ашаар жэлэй түсэл дуурэгдээ.

8000 центнер һу гүрэндэ худалдаха түсэбтэй һаа, 8150 центнер, 5400 центнер мяханай ороодо 5405 центнер, 880 центнер нооно худалдахын ороодо 1107 центнер тушаажа, гүрэнтээ сум тоосоод, энээгээрэ ехэ урмашанхай. 1970 оной улам һайнаар ажаллахаар шиидэнтэйбди.

Ц. СЕМЕНОВ,
«Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ.

Мухар-Шэбэр.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

«Забайкаллес» комбинадай Хурамхаанай леспромхозой бага комплексно бригадануудай молошод шэл соогоо туд тулгаа 30 мянган кубометр модо бэлдэхэбди гэжэ дээшэлүүлэгдэнэ социалис уялга абаһан юм. Тиин дундаа мүрысэн ажаллажа, халаанайнгаа даабари хоёр улүүлэн дүүргэдэг болоо.

Модошодой дунда мэдэжэ болоһон Василий Степанович Шукинай даадаг бригадынхид 30 мянган кубометр модо бэлдэһэн тухайгаа һаяшаг эдихэбэ. Эдэнэр абаһан уялгаяа дүүргэжэ, хэлэйнэ үгэдөө хүрэбэ ха юм.

В. С. Шукинай бригадынхид үдэр бүри 100 кубометр модо отолжо, үшөө ехэ амжалта тулгаа, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ зорилгожохой.

Н. ТЮРНЕВ.

„ИНТЕРКОСМОС-2“ НИИДЭЛГЭЕЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛҺЭЭР

Газарай ионосферые шинжэлэлтэй тула 1969 оной декабриин 25-да дагдэгдэһэн «Интеркосмос-2» гэжэ хэмэл одон нинидэлгээ амжалтатай үргэлжэлүүлхэр. НРБ-гэй, ГДР-эй, СССР-эй, ЧССР-эй мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар болоо.

СССР-эй АН-эй Радиотехническэ институдта болоһон энэ булагэй һүүдэшэн заседани дээрэ хэмэл одоной нинидэлгын дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэ. «Интеркосмос-2» гэжэ хэмэл одон 1969 оной декабриин 31-нэй 13 сагта Газарыг 89 дахин тойроһон байна. Хэмэл одон дээрэ тодхоолдоһониие мэдэжэ.

Эдэ оньһон түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлсые хүтэлбэрилхэ ёһотой оперативно-техническэ бүлэгэй заседаниуud НРБ-гэй, ГДР-эй, СССР-эй, ЧССР-эй мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар болоо.

Хэмэл одоной самые зүбшэн, частотоор ехэ лоидын, мэнно шүүрэй туһалажар абтаһан мэдээнүүдые хадуун эбэхэ ба радио-холбооной каналнуудаар Газар руу дамжуулха, мүн научна бүхы приборнуудай хэмжэлгын түнгүүдые радиогоор сахэ дамжуулха хэрэг хараалагдаһан программатайгаа таарадуулан бэлдүүлэгдэнэ.

Туршалгаа хабаатай социалис ороноудай «Маяк» гэжэ радиопередатчигай дохёонуудые тодхожо абаха станциуud, ионосферно обсерваториинуud хоорондоо холбоотойгоор ажаглалтануудые хэжэ үргэлжэлһөөр. Салшалаа ехэ хүдэлмэриин программа тодорхойлогдоо.

(ТАСС).

ЭРХҮҮГЭЙ „АКАДЕМГОРОДОГОЙ“ ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

ЭРХҮҮ. (ТАСС). Новосибирскы суута «Академгородогой» һүүдэр СССР-эй Науканнуудай академиин Сибириин отделениин Эрхүүгэй научна түү бии болоод, урган бодожо байнаар. Ангара мүрэнэй һая болотор боог бүрэаһаар, ногоогоор бүрхөөгдэһэн зүүн эрьедэ эрдэм-шинжэлгын институдуудай олон дабхар корпусуud бодхоогдоо, гэр байрануудай кварталууд, жэрылдэ, сэсэрлигүүд болон газонуud далгаэгдээ.

Түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ манай коллективэй урда ехэ зорилгонуud табигдаа гээд «Академстрой» управлениин начальник В. П. Филиппов ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Барилгашад Газарай магнитизмын, ионосферын, радио-долгинуудай таралгын институдай гол корпус, Биохимиин ба ургамалнуудай физиологиин институдай гол корпус бодхоохо, химическэ факультетэй байшангые университетдэ барижа үгэхэ, научна хүдэлмэрилэгшэдэй ажаһуулха 9 дабхар хоёр гэр барижа эхилхэ ёһотой.

Этэн түрүүшээр Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй Географиин институт, Лимнологическа институдай лабораториин корпус, тоолон тодорхойлгын түб болон бусад байшангуud барилгаха ёһотой.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

Байгалай модо буулгаха, ашаха баазын коллектив түсэбтэ табан жэлэйнгээ дүрбэдэхи жэлэй даабари саг болзорһоонь урид дүүргэхээр дэшэлүүлэгдэнэ социалис уялга абаһан байгаа. Эдэнэр дүрбэн жэлэйнгээ даабариһаа гадуур 42 мянган кубометр барилгын материал, 120 мянган шпала хюрэоджэ, жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа һаяшаг эдихэбэ. Шэнэ, 1970 он соо барилгын материал бүри ехээр хюрэоджэхэ зорилго Байгалай модоной баазынхид урдаа табина.

• • •

Улаан-Удын нарин сэмбын фабрикын коллектив шэнэ жэлэй ажалай амжалтатайгаар угтажи байнандаа урматай. Эдэнэр жэлэйнгээ даабариһаа гадуур 1,130 мянган түхэриг эй продукци бүтээн гаргаһан байна. Энэ фабрикын 350 хүдэлмэришэн түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабари уридшалан дүүргэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ДОТООДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТРЭЭР НҮХЭР Н. В. БУТУХАНОВЫЕ ТОМИЛХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министрээр нүхэр Бутуханов Николай Васильевичые томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан.
1970 оной январиин 4.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР И. А. КОРНЕЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕТЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Техническэ тусхай мэргэжэл шудалха һуралсалай газаринуудта удаан саг соо, һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, мүн түрэһөөр 60 наһа гүйсэнэнтэйнь дашарамдуулан, Татауровска худоогэй техническэ тусхай мэргэжэл шудалха 3-дахи училищиин директор нүхэр Николай Алексеевич Корнеевые Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан.
1970 оной январиин 4.

ГАЗАРЬАА ҮНЭТЭЙ ЮУМЭН ҮГЫЛ

Мунөө үеын колхозууд хаяа шэнжэ шанарлаяа, үндэнөөрөө хүүнэлэй хүдөө ажахын предприяти болоно. Тарималай дүшөөн жил соо хүчэнэй замые шэнжэлэн ехэ илалта, юутэрэмнье сагнэлгүй хүчжалта эмэ үедэ түйлагдаа. 1929 онөөс партийн гэшүүн, мүнөөнэй «Коммунизм» колхозой түрүүшэн түрүүлэгшэ байһан Г. Г. Дашиневай хөөрэнэй ёһоор. 1929 оной хабар 17 айл хантаржа. Үнэн колхоз тогтоогоо һэн. 11 модон ашаһатай, 12 тергүүтэй, 12 плугтай, 8 борнойтой, 90 хонитой, 17 үнээтэй, 24 моритой — нимал хөөрөгөй түрүүшэн хамтын ажал эхилгаа бүшүү.

Тэдэ мүнөө тус колхоз 36 трактортай, 17 комбайнтай, 22 автомашинатай, 1800 шахуу үхэртэй, 12107 хонитой тоно ажахы болоноой. Анхандэ хөрөөдөөс нэмэн өндө өндөө нютагуудаар таража һуурһан эйлинүүд буусанүүдэй нэгэ газар зоожо, болбосон тухалгүй, шэнэ шинжэлэй тоскон болон түөхинэнхэй.

Эмэ мэтэй һонин болон олон жэшэнүүд КПСС-эй Улаан-Удын райкомой пленум үедэ партийн райкомой секретарь П. И. Бутковскийн хэлэн алидхэл дотор дурдагдаа. Нимэ хүчжэлэ аймагай алишье колхозоо түйлагдаһанинь элитэ. Һаа Москвада болоожо үнгэрэн Колхозчидуудай бүхэсоюзна III съездэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэдөө, колхозно байгуулалтын үедэ түйлаһан амжалтануудтай тухайгаа заатагүй дурдаха ёһотойбди. Эдэн тухай илидхэл тушаал үгэ хэлэһэн хүн бүхэн мүн лэ тогтоо.

Гэхэ зуура Колхозчидуудай бүхэсоюзна III съезд дээрэ батаһан абтаһан Жэшээгэ шэнэ Уставые бодоо хараг дээрэнь колхозой ажабайдалай хүүли болгохо, тэрэнтэ нарин нигтаар сахиха, тарималай үндэнөөр хамтынгаа ажалые улам хүчэтэй шадалтай, колхозчидуудаа баян лаатэр, болбосон байдалтай болгохо асуудалнуудые пленумэй хэлэлсэнэй гол зорилгонь болоһон байна.

Колхозчидуудай гол баялигынь хадаа газар болоно. Газар гэшэ ажамидаралай үндэснинь мүн. Эмэ байдалтаар республикын шилдэг шадар оршодог аймагай 12 колхозой ялалтые элэсэ. Тодоорэй хэгэ мүнхэдөө эдлэхэнь гурэн 280 мянган гектар газар таһалжа эзэлнэй. Газарда ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглахын тула һуулай үедэ нилээд ерөөдөлгө гаргаһаяа байһан гаргаһэй. Үнэрэйн арбан жилэй туршада 12 мянган гектар шэнэ газар эзэлүүлэгдэө. Шэнэнсэ хуряжа абалга эмэ үедэ 15 мянган центнероор ехэ болоо, үргэсэ ехэдэг эмэ үргэмалые тариглаг дайда 13 мянган гектарда үргэдхэгдөө. Хартаабха болон овощ мүн лэ нилээд горитойгоор хуряадаг мэргэжэл шадабариг боложо байна.

Адуунда малай тоо толгойн үлэлэ ашаг шэмэнь дэшэлэлгэ ямаг газар эзэлүүрнин шанарнаа дулыдана ха юм. Газартаа эмэ ёһоор хэлдэжа, аанбаа ургамалнуудые һайнаар ургуулжа шадалтай болоһоной ашаар цинтэй мал нилээд үлэнэ. Һуулай арбан жилэй туршада үнэрэй тоо 6 мянган, гэрэ тоодо үнээ хөөр дахин олон болоо, һу абалга — 5 дахин, ямаа — 3 дахин, нооһо — 1 дахин, үндэгэ — 8 дахин ехэ болоһон байна. Хэрбээ 1952 оной үнээн бүринөө 640 килограмм һүн һаагдаһан һаа, 1968 оной 1901 килограммда хүрөө бүшүү. Нооһо хайшаяа абалга эмэ үедэ 1,5 килограммнаа 3,5 килограмм болоторөө дэшэлэв.

Газар болон мал ажалай ашаг шаглым дэшэлэлнай зэргээр колхозчидуудай олзо баяа ехэ болоно ха юм. 1961 оной шэстой сагуудаа, үнгэрһэн 1968 оной аймагай колхозуудай орууллаһан олзонь 5,4 шахуу миллионоор үргэв.

Гэбшэ аймагай ажахынууд, хэрбээ газар баялигаа эрхим һайнаар ашиглуулжа шадаа байгаа хадаа, үнөө баян дэлгэр, экономикэ шангатай болохо байгаа гэжэ пленум хэрэ тэмдэглэв. Тэрэнньше яаха арганай зүб. Эдэгээрнин газарай хуряһан хүсэтэй болгожо, хүдөө ажахын али зүйлэ үргамалнуудай, үбэ нотоной найдамгай бэлэн үргэсэ тэдэ хэрэг ажалые бүхэндэ адли жэндээр эрхилгэдэнэгүй бүшүү. Нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, газарай хуряһа шанаржуулха, үйлэлэ гэхэ мэтэй хүдэлмэри үшөөл хангалтагүй байнаар.

Илангаяа тариялан тушаагаа анхаал мүрөө хандуулагдана. Харгын хажуугаарнь, мужаа дээрэн участогуудаа хаяалгадангүй хаягдана, ехэ дайда эзэлнэдэ дарагдана, буртаг ногоондо бэригдэнэ, нэлэнгы сабшалан үйлэлгэдэнгүй үлэшэнэ, бүргэлэ шутыда эзэлэгдэнэ, ёһоор шэбхэжүүлгэ тусхай эмхи зургаан бин. Тэдэ тарималай хэбэн, бүгэсэн нүүдэлнинь дэлгэрэ хэдэ, кадрнуудые нэдэтай, тэлэнэрэнь хэдэ нэдэгэй байдаг.

М. Е. ГРЕБЕНЩИКОВ, «Маяк» колхозой парткомой секретарь:

— Газарда байгаалиин али бүхы зүүлнэй хамгаалха ёһотойбди. Тингэхэ мүртөө тарималнай нэдүүрилхэ, шэнэ газар ашаглалгаа оруулые ороолдохо хэрэгтэй бүшүү. Манай колхоз һуулай үедэ 600 шахуу гектар газар сэбэрлэжэ, адуурилгын болгоо. Тэрэннье 7000 центнер шэнэнсэ хуряжа абалабди. Гаргалшада тургэн хэрэглэхэ болоно бүшүү. Эмэ хүдэлмэрэй үшөө үргэлжэлүүлхэбди. Гэхэ зуура дутуу дүнгэ юумэнүүдэй зохагүй. Харгын хажуугаарнь, мужаа дээрэн участогуудаа, мужаа дээрэн, полнин хирхагуудаа ёһоор хахалгаагүй хэлгэнэ, сабшалангаа ёһоор уһалжа шадамагүйбди. Эдэ асуудалнуудтэ анхаралда онсо хандуулна, колхозой гэшүүн бүхэнэй хэрэг болгохо гэжэ ойлгуулалжаһан ехэ хүдэлмэри ябуулха, газарай тулөө хэрэгсэлэ шухала болоо.

А. М. ПЛОТНИКОВ, Иволгын туршалга-үйлэдбэрийн эмхэтэй директор:

— Газарайнгаа шадалые хүсэтэй болгохын тула хуряһанэнь үтэгжүүлгэ оруулаагүйдөө, сабшалангаа уһалаагүйдөө үргэсэ ехэдэг хуряжа абахамнай гэжэ бодолгото болоһоной дэмы. Нимэ шухала хүдэлмэри хэлэн тулада гүрэн түрэмнай хэмүй ехэ мүнгэ зоорн мэнда үгэнэ гэжэ тусхай эмхи зургаан бин. Тэдэ тарималай хэбэн, бүгэсэн нүүдэлнинь дэлгэрэ хэдэ, кадрнуудые нэдэтай, тэлэнэрэнь хэдэ нэдэгэй байдаг.

М. Е. ГРЕБЕНЩИКОВ, «Маяк» колхозой парткомой секретарь:

— Газарда байгаалиин али бүхы зүүлнэй хамгаалха ёһотойбди. Тингэхэ мүртөө тарималнай нэдүүрилхэ, шэнэ газар ашаглалгаа оруулые ороолдохо хэрэгтэй бүшүү. Манай колхоз һуулай үедэ 600 шахуу гектар газар сэбэрлэжэ, адуурилгын болгоо. Тэрэннье 7000 центнер шэнэнсэ хуряжа абалабди. Гаргалшада тургэн хэрэглэхэ болоно бүшүү. Эмэ хүдэлмэрэй үшөө үргэлжэлүүлхэбди. Гэхэ зуура дутуу дүнгэ юумэнүүдэй зохагүй. Харгын хажуугаарнь, мужаа дээрэн участогуудаа, мужаа дээрэн, полнин хирхагуудаа ёһоор хахалгаагүй хэлгэнэ, сабшалангаа ёһоор уһалжа шадамагүйбди. Эдэ асуудалнуудтэ анхаралда онсо хандуулна, колхозой гэшүүн бүхэнэй хэрэг болгохо гэжэ ойлгуулалжаһан ехэ хүдэлмэри ябуулха, газарай тулөө хэрэгсэлэ шухала болоо.

А. М. ПЛОТНИКОВ, Иволгын туршалга-үйлэдбэрийн эмхэтэй директор:

— Газарайнгаа шадалые хүсэтэй болгохын тула хуряһанэнь үтэгжүүлгэ оруулаагүйдөө, сабшалангаа уһалаагүйдөө үргэсэ ехэдэг хуряжа абахамнай гэжэ бодолгото болоһоной дэмы. Нимэ шухала хүдэлмэри хэлэн тулада гүрэн түрэмнай хэмүй ехэ мүнгэ зоорн мэнда үгэнэ гэжэ тусхай эмхи зургаан бин. Тэдэ тарималай хэбэн, бүгэсэн нүүдэлнинь дэлгэрэ хэдэ, кадрнуудые нэдэтай, тэлэнэрэнь хэдэ нэдэгэй байдаг. Тингэн гэхэдэнь, колхоз, совхозуудай хүчэлэбэрилэгшэд болон мергэжэлтэй тэдэнэй гаргаһан лаабарине үйлэдбэридөө нэдтэрүүлжэ эхилэдэбди. Энэдэнэ ерэхэ жилдэ 500—600 гектарта хүргэхэ зорилго табигдана. Зүгөөр эмэ түрүү арга ажахы бүхэндэ нэдтэрүүлхын тула мүргэй ябуулга хэгдэнэгүй. Эмэ талаар пленум шэнэ эрилгэ табиха ёһоо.

А. И. ДРОВНИН, Калинин рэмэнэй колхозой түрүүлэгшэ:

— Манай колхозой газар дэ[illegible] нинга гарам эдлэб шэжэн [illegible] дамжуулһан столбууд зоогдо[illegible] Тэдэ болон шессей харгынуудай жуу талын газарые эдлэхэ эрэ[illegible] бин. Энэдэнэ харгын харуулна[illegible] бүри 750—800 центнер үбэн [illegible] шажа абаад хуулдалдаг, харгы[illegible] тариндаг. Ингэжэ милээд ехэ [illegible] нинтын хэрэгтэ аша үрэгүйгөө[illegible] сорго байдаг. Сэлэнгын уһа [illegible] лан дээгүүрээ тараадаг һаа, алд[illegible] гын үражалгэй байха һэм. Тэдэ[illegible] луурнин система оёһэдынгоо [illegible] эмэ хэхэ аргагүйбди.

Манай колхозой гэр бүлэ бүр[illegible] нэгэ-хөөрынь ондоо тэй худ[illegible] Тиимэ айлнуудай бүүса [illegible] участогые 20—30 сото хэмжэ[illegible] гэр тогтоохо арилгэ болхо[illegible] тыйна. Энэнэнне Устав [illegible] оруулха шухала гэжэ бодо[illegible] дэно.

Колхозчидуудай бүхэсоюзна[illegible] съездэй батаһан Жэшээгэ [illegible] ный ажабайдалда тааранан [illegible] Устав зохёохо шухала гэжэ [illegible] тоолоо. Эмэ хэрэгтэ хүчэлэ[illegible] тусхай комиссиг байгуулагдаа.

1970 ондо — В. И. Ленинэй [illegible] ёһоор 100 жилэй ойн баярые [illegible] лэхэ жилдэ, түсэбтэ табан [illegible] һуулишын жилдэ бэлдүүлэгдэ[illegible] рилгонуудые хараллаһан [illegible] тогтоол пленум баталан абаа.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
шанай корр.

КПСС-эй райкомуудһаа мэдээсэнэ:

ПАРТКОМОЙ ТООСООН

Аймагай колхоз, совхозуудай, промышленна предприяти болон эмхи зургааануудай коллективүүдэй дунда соёл сурталай хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха тухай тогтоол КПСС-эй Түнхэлэй райком абаһан юм. Тиимэ тогтоолой зобаалгаа хойно нилээд саг үнгэрөө. Үнгэрэн хугасаа дотор тэдэ тогтоолые дүүргэлгэ болгохын тула ямар хүдэлмэри хэһэн тухайгаа «Сиёняк» колхозой парткомой секретарь нухэр Трофимов КПСС-эй райкомой бюро дээрэ тоолоо.

Соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха талаар колхозой партком, партийна эмхи организациннуд һуулэй үедэ горитой хүдэлмэри хэһэн байна гэжэ бюро тэмдэглэв. Соёл культурын эмхи зургааануудай хүдэлмэри эли бодо һайжаруулгаа, аймаг дотор партийно-политическэ һуралсал эмхитэйгээр ябажа байна.

Гэхдээ хамта КПСС-эй райкомой бюро энэ парткомой хүдэлмэридэй дутуулгаануудые элирхэйлжэ, саашаяа тэдэниие үсэлхэлэ арга залаа үгөө.

Н. ПОЛХОНОВ,
КПСС-эй райкомой тэһэгэ даргаа.

АСУУДАЛ-ХАРЮУГАЙ ҮДЭШЭ

КПСС-эй Улаан-Удын райкомой үүхэлдэр Тарбагатайн культурын байшанда асуудал-харюугай үдэшэ болоо. Тэндэ КПСС-эй райкомой секретарь нухэр Сыщук, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нухэр Шикуло түрүүтэй аймагай али бүхы эмхи зургааануудай хүчэлэбрилэгшэд ерэһэн байна. Энэ нухэр ёһоной үүдэлгэтэй болоорөө сугларһан тосхоной хүн зон аймагай хүчэлэбрилэгшэдөө Совет гүрэнэй гадаадын болон дотоодын политика болон ушаржа байгаа үйлэ хэрэгүүд, аймаг дотороо байдал тухай асуугаа. Мүн хүн зоной ажаһуудалай, соёл культурын талаар үдэр бүрнин эрилгэтэй хамгалгын хэрэгэй ямар байһан, саашаяа эмэнэнне һайжаруулха арга боломжнуудтэй тухай олон асуудалнуудые һуража, гэдэнэдэ тодорхой гүйсэд харюуснуудые абаһан байна.

Нимэ нухэр ёһоной, хаан халуун үүдэлгэнүүдые саашаяа хиро-хиро болоод амидхажэ байхые Тарбагатайн ажалшад хүсэбэ.

А. НАГАСЛАЕВ,
«Коммунизмын туяа» газетын редакторэй орлогшо.

КИНО ХАРУУЛГА ХАНГАЛТАГҮЙ

Аймагай киносетинин хүдэлмэрилэгшэд багша Ленинэй түрэлөөр 100 жилэй ойдо зориулан, яаха горитой, харюуслаһатайшье социалистэ үлгэ абаһан юм. Тэдэ тэрэ үлгэнэ кино харуулгашаг хэр дүүргэһэн тухай асуудал КПСС-эй Хэлгэтэй райкомой бюро дээрэ дүүшэн хэлсэлдэв. Тус асуудалаар киносетинин директор нухэр Белокопытов тоосоон байна.

Аймагай киносетинин коллектив финансова талдараа нёдөөнэ жэдые муу бэшэ үрэ дүнтэйгөөр дүүрэв. Олон оруулха түсэбэ хэлэн хэлсэгөөр үрэл дүүргэхэр байна. Гэбшэ киносетинин хүдэлмэри ехэ дутагдалтай гэжэ тэмдэглагдэв. Шэнэ фильмүүд үсөөн харуулагдана, туруу дүй тушаал, эрдэм шинжэлэлтэй дүнгэлэнгүүдые харуулаһаа, үлибүүдэй һонирхомоор, мүн документальнэ фильмүүдые хүн зонэй харуулха гэжэ бүри ороолдогүй. Тиимэхэ зуураа хөдөөгэй ажаһуудые бүлэг малшадта ошоогүй. Энэ хэрэгые бэриншагүй гэжэ тоолоог байнэнгэ соёлшод зэмлэлгээ зэмлэлүүлэв.

С. БАДМАЕВ,
КПСС-эй райкомой тэһэгэ даргаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Удын судна бүтээлгэн заводой түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн Владимир Елистратов. Энэ нухэр мүнөө халаан бүриинтөө лаабарине хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Л. БАЛДАНОВАЙ фото.

ҺААЛИШАДАЙ ИЛАЛТА

Хүдөө ажахын институтэй малай туршалгын ажахы — «Байкал» племхозой түрүй фермын һаалишад Ильичёй алдарта ойдо зориулһан социалистэ мүрысөөнэй эдэбхитэйгээр хайлаажа, 1969 ондо үнээн бүринөө 5200 килограмм һу һааха үлгаа үлүүлэн дүүргэв. Фермын түрүү һаалишан Любовь Николаевна Сетых нёдөөнэ үнээн бүринөө 5500 килограмм һу һааха үлгаа 5700 килограммда хүргөө. Мүн нимэ үлгаануудые абаһан эрхим һаалишад А. Е. Степанова — 5580, З. Н. Кожевникова — 5518 килограмм һу һааба.

Коммунис ажалай ударниктуудай хүдэлэг энэ фермые коммунист А. Н. Какаулин хүчэлэбриллэг.

С. ХАЛТУЕВ,
ажахын парткомой секретарь.

КОЛХОЗОЙ УСТАВ ТУХАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

МАНАЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

Москва хотодо Колхозчидуудай бүхэсоюзна турбадахи съезд үнгэргэдэһөөр һара шахуу болоо байна. Хүдөөгэй ажалшад эмэ съезд дээрэ батаһан абтаһан колхозой шэнэ Жэшээгэ Уставтай танилсан, хаа хаанагүй суглааануудые үнгэргэнэ. Манай Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад, хонишод болон механизаторнуудай дунда суглааануд үнгэргэгдэжэ, хүн бүхэн һанал бодолоо хэлэһэн байна. Эдэнэр Жэшээгэ Уставые байшаажа, газарые байнаар эзэлхэ хэрэгтэ онсо анхаралда хандуулна.

Газарда зүбөөр, эрдэм ухаанай үндэснөөр ашаглаха, газарай үрэжэл һайжаруулха, нааг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ ашаглайгаар хэрэглэхэ, һаалишалай, хонишодой ажал онцһожоруулан, ажалай бүтээмжэ улам дээшэлүүлхэ, продукциин өндөрөө үнэ сэн хямдаруулха гэһэн шинжэлэлэй гол зорилгэр гаргаа.

Манай колхоз аймагай томохон ажахынуудай нэгэн гэжэ тоологдоно. Энэ жилдэ 1 миллион тухэриг гэдэг оруулхаар хараалгаа. Ганса нооһоонөө 350 мянган, мяханаа 325 мянган тухэриг олзо оруулагдаа. Ажахыдамнай 23 мянган толгой хонин, 2237 эбэрта бодо мал тоологдоно. Мүн жэл бүри 5474 гектар газарта шэнэнсэ, обёос, горох гэхэ мэтэй ургамалнуудые тариглана. Сохынь хэлсэхэдэ, манай колхоз он жилэй ошохо тумэ үхэр малайнгаа тоо олошоруулна, ехэ гарна тарина. Эмэ яаха һайшаалтай. Энэ олон хонин хуригаһан ехэ нооһо зайшалжа, үхэр малаа һу, тоһо ехэхэ абахэ гэһэн гол зорилго хүдөө ажалшадай үдэл тэбигдэнэ. Энээн тушаа партийн НК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэн нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский гэгшэдэ элидхэл соогоо яаха гэжэ ойлгосотойгоор хэлэв. Газараа һайнаар ашаглажа, намаг газарнуудые хатаажа, сабшалангуудые уһалхаар мелиоративна хүдэлмэри хэхэ, нааг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ полин дээрэ бүри ехэдэг гаргалаг болохо ёһотойбди.

Газар — ажабайдалай, арал зоной ажаһуудалай эшэ үндэһэн мүн. Машинануудта орходоо эмнэй, хэнэйшье мэдэхэдэ, үнхирдэгүй, эдэдэгүй гайхамшагта шэнэ шанартай. Хэрбээ үндэснөөр ёһоор хандабаа, тэрэмнай удам һайжардаг, үнжэлнь ехэ болодог, — гэжэ Д. С. Полянский элидхэл соогоо хэлэһэн байна. Эмэ тон зүб. Үнэхөөрөө, газар тэшэмнай бидэнние байнгын, хүчэтэйшье болгодог.

Бидэнэр нёдөөнэ жилдэ 8 мянган тонно нааг шэбхэ, 25 мянган тухэригай минеральна үтэгжүүлгэ тариндаг полин болон сабшалан дээрэ гаргаһан байнабди. Эмэ үшөөл бага гэжэ зэб лаа. Тиимэнэ жил бүри ехэ үтэгжүүлгэ гаргахаар шиидэнхэйбди. 1970 ондо 11 мянган тонно нааг шэбхэ, 30 мянган тухэригай минеральна үтэгжүүлгэ сабшалан дээрэ гаргахаар хараалагдана. Мүн лэ кукурузэ тариглаг 200 гектар газарта 3 мянган тонно нааг шэбхэ гаргагзаха юм. Тиин гектар бүринөө 400 центнер кукурузэ хуриаха гэһэн зорилго табигдажа байна. Тиимэ дэгэ болоожо бидэнэрэй бии. Юуб гэхдэ, ерэхэ дунда кукурузын талмай уһалхаар бариглаһан Галтайн уһалуурнин система ашаглалгаа үгтэхэ юм.

Мүн лэ Харганда намаг шэргэхэ ехэ хүдэлмэри ябуулгажа байна. Займагай нуурһаа Аргата гол гэжэ ехэ «хоолой» татажа дүүргэгдэн. Байтараа Займаг нуурай уһан сүм урдаа гаража, хэдэн зуун гектар наатар газарнаа ехэ үбэн сабшагдадаг болохо юм. Газар һайжаруулхын тула манай колхоз соо нимэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ байна. Энэнэй ашаар бидэнэр үбэ тэжээл, тариа талха ехэдэг үргүүлха гэһэн гол зорилго үрэнэ табинхайбди.

Хэнэйшье мэдэхэдэ, үнгэрэн жилэй дун гаа гасуур болоожо, хаа хаанагүй үбэ, тариан багаар хуригдаа. Гэбшэ манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад 24 мянган центнер үбэ, арбан гурбан мянган центнер зелёнка хуриаһан байна. Тиин хонин бүрнэ 90 килограмм, обёрэ бодо малда 5 центнер үбэн хубаагдаа. Энэ үрэлхинэнэ багал гэжэ бодоо. Бидэнэр үшөө хагда, хужа сабшажа бэлдэһэн байнабди. Тэрэнние хэршээд, забхалаад, ухаар малда үгэхэдэ тон луратайгаар эдилдэг. Энээнэй шэмэнь үбэнэнөө нэгэншье дутаагүй бүшүү. Манай һаалишад, хонишод, механизаторнуд үбэлые бараг забхэбди гээд хэлсэнэ. Эдизэй үгэ бата.

Манай колхозо түрүү һаалишад, хонишод олон юм. Тэдэнэр нооһо хайшаалха, һу һааха дэлбэрэн улуулжэ дүүргэжэ, амжалта түйлдаг. Гэбшэ бидэнэр үнээн бүринөө зон бага һу һаанабди. Колхозойнай түрүү һаалишан С. Баинова үнээн бүринөө 1600 килограмм һу һаагаа. Энэмнай үшөөл бага гэжэ зэб лаа. Республика соонай үнээн бүринөө хөөр мянганаа гэжэ килограмм һу һаадаг һаалишад олон. Тиинэнэ үнээнэй түлгэр һайжаруулха гэһэн шухалын шухала асуудал бидэнэй үрэл табигдана.

Һуулэй үедэ һаалишадай, хонишодой байра байдал яаха, һайн болонхой. Ехэнхи ферма, огараануд шэнэлэгдэн баригдаа. Колхозой түб тосхондо комплексно онцһожоруулагдамал ферма ашаглалгаа тушаагданхай. Мүн лэ тиимэ хотон Хонхинодо бэригдэжэ байна. Энэ ферма 1970 ондо болон болоожо ашаглалгаа тушаагдахаар хараалагдана. Энэ үхэр мал үбэлэ, тэжээл буйлуулха, зоохэ, шабаһа сэбэрлэхэ хүдэлмэри сүн онцһожоруулагдахай. Тиимэнэ һаалишад үхэр малаа һайнаар харуубалжа, ехэ һу һааха хүсэт арга боломожотой болоно. Бидэнэр үбэ тэжээл һайнаар боллаһан дээрэнэ үхэр малаа тэбир тарганаар онцо оруулжа, шахан таргалуулха хүдэлмэри ябуулжа, миха гурэнэ тушаалы тусэбөө жил бүри нүүргэжэ шалгаабди. 1969 ондо 5300 центнер миха тушаха заа, 5500 центнер тушаажа, тусэбөө үлүүлэн дүүргэгдэбди. Ингээд байхада, манай колхозой малшад бүхэ һайнаар ажаллаха, сэлэнгэдэ ажалынгаа газарай гектар бүринөө һу, тоһо, миха, нооһо, үндэгэ бүри ехэдэг абадаг болохо арга боломжотой гээд һанаглана.

Манай түрүү хонишон Х. Базаровагай дадаг отарынхи дүүн эхэ хониноо 103 хурьга абажа, 4 килограмм нооһо хайшаалаа. Баргажанай аймаг соо мэдэлгэ болоохой. Хонишод С. Балмаева, С. Доржиева гэгшэдэй отарынхи мүн лэ дүүн эхэ хониноо 100 гарам хурьга абажа, гарга хороолотогуйгөөр тэнжэлэн байна. Колхозой бүхы хонишод нимэ амжалта түйлаха аргатай. Манай колхозой гэшүүд ороложол хүдөө һаа, дүй дүүшэлөө бэлэдүүлжэ байгаа һаа, бүришье ехэ амжалта түйлаха байна.

Колхозойнай хүчэлэгдэгэй фонд 1.800 мянган тухэригта хүрөө. Бидэнэр гэшүүдэйнгээ ажалай түлөөнэдэ 600 мянган тухэриг үгэнэбди. Зоной сэйн болбосоролой, гэгээрэлэй хэрэгжэлдэ ехэхэн мүнгэн гаргашалагдана. 30 хүнэй эмчалуулха больница баригдажа ашаглалгаа тушаагдаа. Бүхнэдөө 300 мянган тухэригэй барилга хэгдэнэ. Бидэнэр сэлэнгэшье шэнэ барилгануудые хэжэ, колхозчидуудай байра байдал улам һайжаруулан, колхозойнгоо экономикые улам хүчжөөхэ хараа бодол табинхайбди. Тиимэнэ өөрынгөө колхозой Устав баталжа, тэрэнэйнгээ ёһоор хүдэлхэ байнабди.

Агуухэ Ленинэй түрэлөөр 100 жилэй һайндэртэ зориулан, манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад мүрысөөндэ ороложо ажалшадай мүрысөөндэ ороложо хүдөө ажалшадай мүрысөөндэ ороложо ажалшадай мүрысөөндэ ороложо ажалшадай мүрысөөндэ ороложо

ОЧЕРК

ЭХЫН ОРДЕН

Түрэ барыг hүүл багаар хуйтэрэх, шэмэрүүн жабар удэр бүри эргоорөө жороолжо захалба. Энэ ба үеэ hаалишадай тэмэ юумэн бүри олошоржо, харанхыhа харанхы болотор ажалда тухатарна. Малай байрлалаг дал хашаа дуулалгын туда тэдэнэр нилээд зобогшо бэлэй.. Ороёнь hозоочоор хушаха, ханыг зэбhэр шабаhаар бүдэхэ ушар гараа.

Мунөө үеын эдлэу hаалишад гайхамшаншье болоо. Тэд даа! Малай жэшэлгүй лохидоор байха типовой дулаан байра тэрэ дорөө барилдагүй hэмнай. Ажахымнай асаран томо хугжэлтэ hодоомон ороётой дал хашаhаа hабгша татан hалбараа hэм шуу. Тэрэ гэhэнэ хойшо нилээд олон борошоалнуудэ дабагдаhан hаабда. Түсэбтэ түрүүшын табан жилнүүд, стахановска худэлөөн, Эсэгэ ороёнсо хамгаалгын агуучэ дайн. Эдэ бүхы үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадалсажа гараhан Агафья Григорьевна Мясникова тухай мунөө үеын hаалишад дуулашьегүй байжа магад.

Гал зэрдэ шаранай баруун үндэрэй саагуур hолжороп орохотой хамта удэшын жабар тугаарайхиhаа бүри хуудамхаар улеэжэ, хүнэй шахэ хасарые жэм-жэм шэжэнэ. Тингэбэшье hаалишад гэртээ харихаяа нарабагүй. Ухэрэй залуун шабаhа хаанhаалшьеё суглуулаад, үнөохил хашагаа шабаха юм. Тэр саана, малай хашаае hолоомоор хушажа байhан залуу hаалишан хотон дээрэнэ харайжа бууграа:

— Нигэд ла дүүргэхэмнай гүдэ. Яаба жэргэй хорон жабар гэшэб. Тиихэдэ нарай үүнбүүнинье гэртээ,— гэхэдэнь, Агафья Григорьевна урдаhаань шарайшалан хараа, өөрөөшье нарай үхибүүдтэй нилээд hайса посолдоhоноо hанаадхиба.

— Тэрэхэн уурал бадмулжа байhан халуун шабаhа руу гараа хажархи. Гарнуудшни тэрэ дорөө дулаасаха,— гэжэ А. Г Мясникова анхэбхилэн хэлээд, үнөохи залуу hаалишание дахуулаад, хашагай тэндэ худэлжэ байhан бүлэг эхэнэрнүүдэй ойрэ ошобо.

Гэртээ харихынгаа урдахана тэдэнэр малайнгаа дал хашаае үшөө дахин шалгаад, үглөодэрэйнгөө ажал худэлэхэри, хараа түсэй тухай хоорэлдоодхибод. hаншагаа зобохо юумэн үгы болоо. Хошоо бүхэнэйнгөө hаамые доошолуулангүй, бүри дэшалуулха хэрэгтэй. Тэд хайшан гэжэ дэшалуулхэб? Тэрэ үеын шадал дэргэдэ зоотехникын заабэри гахиглабашье, hанаhанда үшөө хуроогдэнэгүй. Гансашье колхоздоо бэшэ, харин бүхы Хориндоо алдаршаhан туда Агафья Григорьевна залуу hаалишадые саг үргэлжэ суглуулаад, дүй дуршал тухайгаа hонирхолтойгоор хоорэхэ юм. Үнеэдэ хаhа сагтань адеолуулхэ, уhалха... Гансашье энэ бэшэ. Дэлэнгынь эльбэхибэ, хаhа сагтань hаахаhаа гадна, үнеэн бүхэнэй абари алгые мэдэхэ шухала. «Хүн зонэ үдэр бүри өөхэй, тоhо бэлэглэжэ байhан үнеэндэ хэрэгтэгээр хандажа огто болохогүй бшуу даа» гэжэ захиhыень залуу hаалишад мартаагүй.

Агафья Григорьевна тэрэ удэшэ ороёшог гэртээ ерэбэ. Үхибүүдынь унтаридаа үшөө ороодүй, гарайнгээ буланда бөөгнэрэн суглараад, нэгэл тиимэ hонирхолтой юумэ түрнсэлдэн байжа хараха юм. Эхынгээ гэрта орохотой хамта үхибүүд hэр-мэр галтэд, абагүй болоодхибо. Харин олхон басаганнинь эжынгээ ойрэ ерэд, хормойдоонь шэргүүсэлдэхэ зуураа:

— Эжы аа, энэ юун бэ аа?— гэжэ асуугаад, будөөр орёолгоотой нэгэ юумэ харуулба.

— Юун гэнэш даа?—гэба эжынь?

Тиихэдэнь басаган үнөохи бүдэн зэдалаад, эхынгээ орденние зурхэндоо дүнгэн нааба. Ленин багшын энэсбхилэд гэhэн сасан мэргэн хараса гансашье басаганай сэдьхэлые бэшэ, харин гэрта байгшадай сэдьхэлые дулаасуулжа, модон гэрэйнь буланнуудые гэрэлтүүлhэндэл болоно.

— hүүе, үгыш наашань, нигэжэ болохогүй юмэл,— гэжэ эжынь урдаhаань дэб гэбэ. Тэд hонюуша басаган тэрэпинень үгөөгүй, алгэбын юумэ hуража hалабагүй.

— Эжы аа, энэ хэн гэжэб?

— Ленин багша.

— Тэд Ленин багша хэн болохо юм?

— Үгытэй ядуу хүнүүдые дарлалтаhаа сүлөөлhэн, тингэл зол жаргал олгоhон багшамнай ха юм. Мухаа, ехэ болоходоо бугэдыень ойлгохо байхаш. Ошожо унта даа, зай гу?

Басаган унтаридаа ороо хэбаргүй, үнөохи орденоо нжэхэйрэн эльбэсэгэбэ.

— Эжы аа, юунай гүлөө тандаа энэ орден үгөө юм?

Агафья Григорьевна харжусабагүй. Уршалаатаhан шоурал эльбэсэгэхэдэнь, үшөө нэгэ уршалаа нэмэжэнэл хурганайнь үлүүрэ торолдохо юм. Тэд лахабши даа. Уршалаа бухэнинь ажабайдалдань онсо hуурн эдэлнэ ёhотой. Тиихэдэ Ленинай орден бүхы эмн наhантайнь нигта холбоотой бшуу.

Жэлэй дүрбэн сагые илангүй малай хойноhоо ого ябалсаhанайнь түлөө гу? Тингэжэшье магад. Баллар багаhаа үлдаха зарахые, тулиха зобохые hайса үзэhэн басаган hаалишанай хүшэр ажалые хэнhээшье үлүүгэр мэдэнэ. Гэбэшье урдань тэрэ хүнхэ, баясаха гээшье огто мэдэгүй, мини ла нютагай шэмэшэг баинай барлагынь боложо зобоо. Галина «Хойто hаhандаа» жаргалтай ябахынь туда тэрэнние хүсөөр шахуу бурханиа мүргүүлээшье...

Тэд тэрэхэн басаганда юун гэжэ хэриусалтайб? Агафья Григорьевна нилээд удаан бодолгото болон эргэсэн, өөртэйгөө хоорэлдэнэ. Басаган ехэ болохо, эрдэм hүргүүлигай болохо. Бүхы юумэн тухай эжыhаа сохор мэдэхэ, эжы тухайдаа үлдэгэр тэрэжэшье болохо.

Тэд юун тухай А. Г. Мясникова шэбшэлэб? Алн 1931 ондо Хорини «Заветы Ильича» колхоздо оролсоhон тухайгаа гу? Тингэжэшье магад. Алн 1932 ондо hаалишаhаар худэлжэ захаlhан тухайгаа гу? Тингэжэшье магад. Али нютагай үнеэдэй үүлгэрынь hайжаруулжа, hүүлгэ hабзар халима hүтэй болгохо тухай шэбшэнэ гу? Тингэжэшье магад. Гэбэшье амжалта өөрөө туйлагдаагүй hэм шуу. Түрүүшэрэ үнеэн бүримhөө сүүхэдэ арайл гэжэ 4—5 литр, тингэд 8—9 литр hүн hаагдаг байгаа Тиихэдэ Агафья Григорьевна энэгэрэ hанаагаа амарангүй, харин удэр бүри хүсэл ороодолто гаргажа, hаамаа дэшэлүүлхые ороодоо.

Үнеэн бүримhөө сүүлхэдэ дунда эргэрэ 12 литр, жилдэ 3100 литр hаагаад байхадань, гансашье Хорини аймаг дотор бэшэ, мун бүхы Буряад өрөн дотор тэрэн тухай сүү таража, домог зугаа гаража захалаа hэн.

— Юунай түлөө гэнэ гүш? Ехэ болоходоо дуурhыень мэдэхэш, тингэхынь туда hурахал хэрэгтэй. Эжышни hураха аргагүй ябаа hэн. Сааhан дээрэ арайл гажа нэрэ обогоо эрэлээ болодог мланадые Совет эзэсэг эхэ, эсэгэ мэтэ үргөө бшуу,—гээд, басагаа таалаа бэлэй.

Хойто үглөөнинь бүрүүлээр бодохоолонь, басаганинь нэрэ hурагүй унтажа хэбтэбэ. Харин энэгэртань Ленинай орден хараха ахынь досоо баинай охёор халижа, үхибүүдэймни али нэгэнинь түрэн түрын эгээн дэдэ хайра шагналда—Ленинай орденде хүртэхэ шагналтай эрхэтэй болохо лабда гэжа сэдьхэл бэлэй.

Р. ТУГУТОВ.
М. ОСОДОЕВ.

ХУРАМХААН ТОСХОНДО

Анхан Хурамхаанай интернат hургуулиин бии болоhоор арбан жэл 1969 оной декабрьда гүйсоо. Баяхан тус hургуулиинхид баярта ойнгоо hайндэрые тэмдэглэхэ, үнэгэрhэн арбан жэл соо юу хэhэнэ хэлсэжэ, саашадаа ямараар худэлхэхэ түсэблөө.

Арбан жэлэй урда тээ энэдэ интернат hургуули тогтоогдоходоо, эуун дүшөөд hурагшадтай hэн. Түрүүшээр юумэн задагайшаг, бэрхэшэлэлнүүд олон дайралдадаг hааб даа.

Гэбэшье багшанарай коллектив hуралсал ба хүмүүжүүлгын худэлмэри ябуулхаhаа гадна, hургуулиин барилга үргэдхэхэ, эд зоориеэ арьбадхаха талаар ехэ юумэ *хэhэн байна. БурАССР-эй габьяата* багша З-Б. С. Сажинов тус hургуулие арбан жэл соо ото толгойлоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Арбан жэлэй тэмдэглэгдэжэ байха үедэнь Баргажанай аймагай нютаг бүхэнhөө сугларhан 240 үхибүүд интернат hургуулида hуража байна. Тэдэ хадаа таряашадай, малшадай, ангуушадай, худэлмэришэдэй болон алба хаагшадай үхибүүд.

Энэ үе соо тус hургуулида (тэрэмнай найман жэлэй hэн тус даа) нургаан жэлэй туршада найман класс дүүргэhэн тухай үнэмшэлгэ 184 хүндэ үгтөө юм. Тэдэнэй олонхинь саашна hураа юм ааб даа. Анхандаа Хурамхаанай найман жэлэй интернат hургуули дүүргэгшэдэй дунда дээдэ hургуулитай болоhон нүхэд бии болонги. Жэшэнь, тэдэнэй дунда Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ пединститут дүүргэhэн Владимир Хорганов, Банр Будаев, Валентин Ширабон, инженерой мэргэжэлтэй болоhон Бадма Мархаев, Илья Эрхитуев, Галина Абидуева, Владимир Самбилов гэгшэдые нэрлэхэбэ. Мун Совет Армиин зэргэдэ алба хаагшадые бии.

hургуулиингаа ойн баярта зорюулан, hурагшадай гараар бүтээhэн юумэнүүдэй выставка эмхидхэгдээ. Тэдэнэйнь дунда уран зурагууд, дарханай эүйлнүүд, хубсаha хунар бии.

Ленин багшын түрэhөөр 100 жэлэй ойн баярые угтуулан, тус hургуулида ехэ юумэн хэгдэнэ. «Ленинай заабаряар» гэhэн мурысөөн үнгэргэгдөө. Тэрэ мурысоонай дүн гаргахада, hурагшадай ажабайдалай алишье талань харагдаха ёhотой юм.

Гоё юумые сэдьхэл зүрхөөрөө ойлгодог болохынь тула hурагшадые элдэб уран hайханай кружогто хабаадуулдаг. Жэшэнь, хүгжэмэй, дуунай, хатарай кружогууд эндэ худэлнэ. Тэдэнние hайн бэлэдхэлтэй багшанар А. Е. Сабхандаева, В. С. Волошин гэгшэд хутэлнэ.

Тус кружогуудта хабаадагшад холын зэмьсэнүүдтэ, гүүртэнүүдтэ ошожо, малшадай урда зүжэг наада табижа, зонние урмашуулдаг зантай. Тэдэнэр жэлhээ жэлдэ аймагай уран hайханай харалгада хабаадажа, ходоодоо «таба» гэhэн үндэр сэгэлтэдэ хүртэдэг.

Илангаяа ритмикын хэшээлнүүдтэ анхаралаа хандуулха шухала. Тэдэ хэшээлнүүд тусхай программаар үнгэргэгдэдэг, үхибүүдэй шэхые hонержуулан, хүгжэмдэ дадхааха зорилготой. Ритмикын хэшээлнүүдтэ hурагшад дэлхэйн арадуудай, ород болон бурлад хатарнуудта hурадаг.

Эрхимээр hурадагууд ходо урмашуулагдадаг. 1968—1969 онуудай hуралсалай жэлэй дүнтөөр арбан хүн «Артек» болон «Орлёнок» гэжэ бүхэсоюзна лагерьнуудта ошожо амараа, табан hурагшад Ленинградаар аяншалаа. Тиихэдэ хоёр хүн Шушенска ошожо ерэ.

Интернат hургуулиин юннадууд хоёр дахин ВДНХ-да хабаадаhан байха. Бүлэг hурагшад Баргажанай заповедниктэ айлшалаа.

Мун баhа hурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхын тула горитой юумэн хэгдэдэг. hуралсалай мастерской соо багша С. С. Болсобоевой ударидалга доро том hонирхолтой хэшээлнүүд үнгэрдэг.

Тус hургуулида эмхидхэгдэhэн ленинскэ таhалга үзэл сурталай хүмүүжүүлгын түб болонги. Тэндэ яhалапье баян материал сугларанхай.

Эндэ мэргэжэл hайтай, баян дуршалтай болоhон багшанар хүмүүжүүлэгшэд олон даа. Нэм түрүүн РСФСР-эй hургуулиниудай габьяата багша С. Б. Сундоронид, завуч А. В. Цоктоева, КПСС-эй XXIII съездын делегат байhан Д. О. Орбодиева болон бусадые нэрлэмээр. Тус hургуулиин тогтоhон үдэрhөө хойшо таhалгарнагүй hайнаар худэлжэ байдаг. Няня А. Ф. Романовае, шофер М. А. Нечкиние, хубсаha хунар хубаадаг ажалтай М. Н. Цыбиковае, медсестра Л. Р. Будаевае нэрлэнгүй аргагүй. Эдэ нүхэдэй багшалдагшьегүй haа, hургуулиин ажал худэлмэридэ горитой үүрэг бэелүүлнэ ха юм.

Хурамхаанай интернат hургуули «арба наhаяа» гүйсэбэ. Үшөө саашадаа олон хүбүүд, басагадта эрдэмэй дээжэ амасуулжал байхань орсашагүй.

И. АНГАРХАЕВА.
Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министерствын инспектор.

ГОЁ hАЙХАНИИЕ ОЙЛГУУЛАН...

Тунхэнэй аймагай Хойто-Голой найман жэлэй hургуулида гуа hайханай (эстетическэ) хүмүүжүүлгэ барагаар табигланги. Нэдэ захынь абажа харабал, hургуулиин байшаншье урихан. Сонхоноодайнь хоорондо арбан табан союзна республикын уран гоёор бүтээhэн соёмбонууд хадаатай.

Харин hургуулиин байшанда орохотой адли ородой агуучэ уран зурашадай томо зурагуудай буудгабаринууд (репродукциинуд) ханада жэрынэ. Энэнь— «Бага третьяконко».

Мун баhа hургуулиин директор Д. Д. Лыгденовэй хүтэлбэрэ доро hурагшадай гараар хэгдэhэн стендууд бии. Гадна хамаг кабинетуудынь мун ла оёhэдынь хүсөөр шэмэглэгдэнэ.

В. И. Ленинэй булан. Энэ фотомонтажууд болон стендууд агуучэ багшын революционно ажал ябуулга тухай хоорэнэ. «Ленин ба хүүгэд», «Ленинэй Сүхэ-Баатартай уулзалга» гэhэн зурагуудтус буланда бии. Эдэнние Дондок Дашиевич өөрөө мэдэжэ зурагуудhаа буулгаhан юм.

Баатаршалгын, алдар солын булан. Энэтэ дээрэ орден, медаль яларуулhан, илдэм зоолан харсасгэй хүн үрдаhаатнай шэртэхэ. Энэмнай Советскэ Союзай Герой Жамбал Ешеевич Тулаев гэжэ. Суута снайперай дурасхаалга зорюулагдаhан фото-зурагуудтай тусхай гуу байха.

Мун Хойто-Голhоо Эсэгэ ороо хамгаалгын дайнда хабаадагшадта зорюулагдаhан стенд бии. Тоhон шэрээр зурагдаhан хэнэй портрет гэшэб? Энэмнай мун ла Хойто-Голдо түрэhэн, Монгол Арадай Республикын Герой Гэлэг-Баатар байба.

Хэрбээ бэшэ кабинетуудсоонь орожо хараа haa. Тунхэн нютагай суута хүнүүдэй портредуудтай ушархат. Жэшэнь, энэ поэт Мунхэ-Сарьдаг (Будажап Найдаков), ульгаршан Сороковиков-Матай гэгшэдэй портредуудбии. Эдэнние баhал Лыгденов hурагшалгайгаа хамта зураhан.

Доодо-Голой hургуулиниихи нигэжэ гуа hайханда hурагшадаа дадхалхаhаа гална, революционно алдар солын жэшээ дээрэ тэдэнэй хүмүүжүүлнэ гэжэ ааб даа. Тэрэнь тон hайшаалтай.

Д. ХИНГЕЕВА.
«Салин» газетын худэлмэрилэгшэ.

ТРАМВАЙН ШЭНЭ ПОЕЗДНУУД

Городскойнай трамвайн линиие улам утадхагдажа, эрдэ зонние hанга бүри hайн болгогдоно. Газетай хамта, тэрэнэй парк шэнэ поездуудаар нэмэгдэнэ.

Трамвайн управленин «Урал» гэжэ КТМ-5 маркын шэнэ поездуудые абиба. Хамта тиимэ 8 поезд абтаха юм. Мунөө 6 поезд ирэгдэнхай. Энэ шэнэ поезд дүрбэн гэтэй нэгэ вагонтой. 32 хүнэй hуухэ hууритай аад, 140 хүнние зөөхэ багтаамжатай байна.

Трамвайн зам дээгүүр ябидаг мунөөнэй трамвайнуд час соо 20 километр ябадаг байхадань, «Урал» поезд 65 километр хурдэтэй түргэнөөр ябаха юм. Трамвайн шэнэ вагонуд нэмэ нэгдэжэ, хэгдэдэг гурба-гурбан үүдтэй. Тэдэ үүдэнүүдынь хүмүүдэй буухэ, орохэ ябадалые түргэдхэнэ.

Поезднууд хуйтэнэй сагта электрын зэшэ хүсөөр дулаасуулагдаха, дулаанай сагта hэрюусуулагдахэ вентилятортэй. Вагонуудта үдэрэй гэрэл үгэхэ люминесцентно лампатай. Кузовынь шэл-пластиниаар хэгдэhэн дээрэнэ тон hаруул.

Эдэ шэнэ поезднуудшэнэ мэргэй эхэзэр трамвайн зам дээгүүр гүйдэжэ эхилхэнь.

Манай норр.

Социалис оронуудта

hүүлэй жэлнүүдтэ Болгарида элдэб янзын химическэ утаhа үйлэдбэрилэн гаргажа эхилhэн юм. Совет мэргэжэлтэдэй туhаламжаар бодхоогдоhон Видино хотодохи полиамидна утаhануудай завод энэ тоодо оролсоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Видин» гэжэ полиамидна утаhан харуулагдана.

БТА-ТАСС-ай фото.

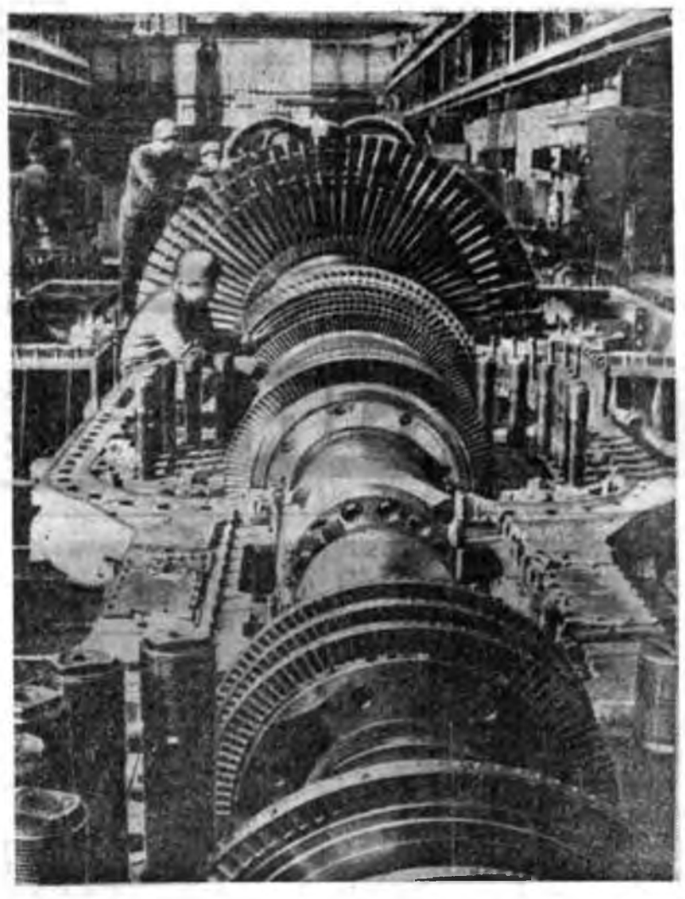

ЧЕХОСЛОВАКИИН СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА. Пльзень хотодохи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүндэ машина бүтээлгын комбинат нилээд олон машинануудые бүтээн гаргаа. Теплоцентраль болон гидростанциинуудта тодхогдохо турбинануд, прокатна стануд, электровозуд, хүндэ энергетическэ машина бүтээлгын заводуудай түхеэрэлгэнүүд—эдэ бүгэдэ орон дотороо мэдвэжэ болохоhоо гадна, дэлхэйн олон оронуудта эльгээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пльзеньдэхи комбинат соо 200 мянган киловатт хүсэтэй турбина суглуулагдажа байна.

ЧТК—АПИ-эй фото.

ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН hОНИН

Мотонарта гэжэ гусенична мотоцикл

Холын хойто зүгэй худеогэй почто зөөгшэд, врачнар, орс үсхэбэрилэгшэд болон ангуушад үбэлэй үедэ хүр хаяhан харгыгаар, мун харгыгүй газараар, саhан соогуур мотонарта гэжэ шэнэ машинаар ямаршье яуулда орongүй, хүнгэнөөр ябадаг болохонь.

Энэ гусенична мотоцикл хоёр хүнние—жолоошо болон хажуудань hуужа ябагша хүнние, тэрэшэлэн 200 килограмм ашаатай шарга шагтагалаад ябажа шадаха байна. Гадна абажа ябаhан юумээ хаха газартай.

7 мориной хүсэтэй нэгэ цилиндртэй мотоорынь час соо 25—30 километр хурдаaар ябаха арга олгоно. Жолоошынь hуури мотоорhоо дулаасуулагдадаг байха юм.

Саhан соогуур ябаха гусенична мотоциклын конструкциие автомобильна ба автоматна эрдэм-шэнжэлэлгын институт зохёогоо.

«КИРОВЕЦ»

Совет түрүүшын трактор 1923 ондо «Красный путиловец» заводто бүтээгдhэн байна. Тэрэ 15 мориной хүсэтэй байhан.

Мунөө Ленинградай тэрэ заводто 200 мориной хүсэтэй дизельнэ мотоортой «Кировец» гэжэ маркын трактор гаргагдажа байха юм. Энэ трактор дүрбэн меэртэй, час соо 3-haa 31 километр хурдэтэр түргэнөөр ябажа шадаха байна.

Газар хахалхадаа 8 анзаhатай плугаар час соо 10 километртэ ябажа худэлхэ. Тиихэдэ 3 метр үргэн энтэйгэр газар хахалха. Час соо 3 гектар газар эдэдүүрилхэ бүтээсэтэй.

«Кировец» трактор 21 тонно ашаа шэрэхэ хүсэтэй.

ШЭНЭ „ВОЛГА"

Городуудаймнай гудамжаар «Волга—ГАЗ-24» гэжэ хүнгэн автомобиль ябадаг болоо. Энэ машина газарлиг, набтар болгогдоо, гадар болон доторойнь хэлбэри, үнгэлэгэ hайжаруулагдаа.

4 цилиндртэй мотоорынь 98 мориной хүсэтэй. Час соо 150 километр хурдэтэр гүйхэ байна. 100 километр ябахадаа 11 литр түлиие гаргашалха юм. Шэнэ «Волга» 6 хүнэй hууритай гэжэ 1970 оной «Худоо ажахын календарь» соо бэшэгдэнэ.

ХОЛЫН ГУУРТЫН МАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭ

Үбэлэй түлэг хаhа орожо, гол город ян хуроод, орёнон саhанай hүүлэр тошон халижа, удэша, үглөонь бүтүү мана татан байна. Одоошье үбэлнай үлеэжэ эхихэ галсаха хүнүүд олон. Малшадта хэсүүшэг саг хуража ерэ. Хэда худалмэри ехэ. Түл абаха, шалаа дулаанэр байлгаха, үбhэ тэшэл саг соонь үгэхэ хэрэгтэй. Энэ ба үеэ малшадай эриltэ түйлые дүрэнэр хангаха гээшэ тайлагүй шухала мэрилго болоо. Захаминай аймагаар ябадаа үзэhэн хараhан, юун тухай хоорэлдэhэнее энэдэ тобшо тэдэ гэнэр тэндэглэе.

XXII съездын нэрэмжэтэ колхоз—айнаг соогоо томохон, туруу ажахынуудай нэгэн. Балай нуу бэшэнэр үбhэ, хуха hолоомо хуража ябаихай. 3820 гектар сабшилгатай газартай юм. Энэнэйнь ороёдоол 40 гектарынь уhалгадаг. Ехэхи сабшалгаhайнь газар болдогтой, намаглиг. Борюо, хурын ехээр ороошьегүй haань, үбhэнэй гараса дунда зарга байгаа. Намжахайн гуурта колхозой түбhее холо, тиимэ ошоходо харгынь муу. Тингэбэшье тэндэхи малшадай хэр худэлжэ байhые хараха дуран хүрее.

Республикын суута малшан, Колхозынгуудай бүхэсоюзна III съездын делегат Анна Дашиевна Тогмитова hаяхан гараhан туталаа байра соонь угжажа, амтан шара уурагынь хүхүүлжэ hууба. Буланда байhан хэдэн тугал бүхиндэгээ гаргажа мөөрэлдөөд ябана.

— Зай, Анна Дашиевна, hайн худэлжэ байна гүбэ?

—Бараг даа,—гээд харюуса ба.

Москва ошожо ерэhэн тухайдаа омогорхон байжа хоорэхэдэнь, хужарлан шагнагдаа. Олон шэнэ юумэ дуулажа, хаража ерэhэндэ садьхалаа худэлаанги.

— Ленин багшымнай олгоhон жаргал гайхамшаг ехэ байна даа. hайнаар худэлхэ, өрөөдүйе дүтэлүүлхэ бидэнэй үеэлга гэжэ ойлгооб.

Тугалнуудаа, үнеэдээ, малайнгаа байра харуулаад, гэртээ уриба. Үнеэдынь тобир тарган, тугалнуудыньшье атар тэнхэтэй. Гэбэшье үнеэдынь саг соогоо бухада оруулагданагүй. Энэнhээ боложе hубайрна габа. Урдань хашарагуудые харадаг аад, мунөө жалэй тугалнуудые хүхүүлэн тэнжэдэг ажалтай болоихой. hаназгаа зобохонь зүб. 168 толгой малтай. Эдэнние гурбан бүлэ харуулhална. Гэрнүүдынь дулаан. Хэды холо зайда байдагшье hаань, зайн гал дамжуулан хүргэгдэнхэй. Радиоприёмникшье сүлөөтэйдөө шагнадаг, газета, журналнуудые абажа уншадаг байна гэжэ гэртэ ороходоо мэдэхээр. Нүхэр Тогмитова Москвада болоhон Колхозынгуудай бүхэсоюзна гурбадахи съездэ хабаадажа ерэhэн тухайгаа лугшөөн малшадта хоорэжа үгөө. Аймагай түбтэ колхозынгуудтай уулзалга эмхидхэхээр бэлэгдэнэ.

Ханда Базарова залуушье hаа, малда униханэй худалдаг. 40 үнеэ дээжа абаад, тугалнуудынь түрүүлжэ, ахадынь хүхүүлэн тэжэхээр зэhэнхэй.

—Сүлөөтэй сагаа яажа үнэргэнэт?—гэhэн асуудалда нимэ харюу үгөө hэн: — Газета, журналнуудые уншадаг, радио шагнадаг, хүршэ Харганайда ошожо, хаа-яа кино харадагбди. Колхозой мэргэжэлтэй ерэхэ бүхэндее шахуу хоорэлдөө үнэргэдэг.

Автолавка графигай ёhоор ябадагшье hаа, нооhоор ёhон дуулаан хубсаha, резинэ сабхи, үхибүүдэй хубсаha үсөөнөөр асарна гэжэ элирээ. Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалаг комбинадай машина малшадта хүрэжэ, захил абадаг байна.

Ханда Базарова соморхон заа гэр соо байдаг. Үнэн бутарма дулаахан. Зайн галай гэрэл газарта залхан зүүнэй хэбтээшье hаа, харагдахаар толотомо. Нүхэр Базарова Тогмитоватай зэргэлэн худалдэг болоhондоо урматай. Залуу наhанайнгаа хаба дуулаа ябана. Тиимэhээ аха нүхэрэйнгөө амжалтаар омогорхон:

— Анна Дашиевна шэнгээр худэлжэ, ажалай үндэр амжалта түйлаха дуран хүрэгдэнэ,—гэжэ хэлээ hэн.

Нүхэр Тогмитовагай гуурта hаа балайшье холо бэшэ гаарта. Бортоон дабаанай адагта, бүрүүшэн Дулмажаб Мункуева байдаг. 140 толгой бүрүүтэй юм. Бүрүүдынь намарайнгаа хүсэ табигагүй. Энэ баhал зайн гэрэл оруулагданхай. Гэбэшье шагнаха радио үгы. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд энээн тушаа анхарал хандуулдаггүй хэбэртэй. Автолавка ябадаг, пятница бүхэндэ агитатор ерэжэ, шухала hонин тухай хоорэжэ үгэдэг байна. Энэ хоёр айл байдаг. Ариг сэбэр ахираар сахигдана. Медицинскэ худалмэрилэгшэд бүрүшэлташье. Тогмитовагай гуурта дашье үнэ заяанай ерэгүй.

XXII съездын нэрэмжэтэ колхоз 300 хүнэй hууха соёлой байшантай. Тэрэнэйнь дэргэдэ уран hайханай булгэн худалнэ. Гэбэшье холын малшадтаа мунөө болотор концерт харуулагдагүй байhаар.

Ц. ХАМАЕВ,
манай тусхай корр.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

Ленинградай трамвайнуудые ямараар ханганаб? Ленинградай трамвайнуудые ямараар ханганаб? Ленинградай трамвайнуудые ямараар ханганаб?

„ДОРЖО БАНЗАРОВ“

ТЕАТР

Поэт Н. Дамдинов «Доржо Банзаров» гэжэ драма бэшээ.

Н. Дамдиновай драма соо Доржо Банзаровай Петербург хотодо 1848 ондо байһан байдалынь, 1854—1855 онуудта Зүүн Сибирьтэ ажал хэһэн үень харуулагдана. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, эрдэм ухаанайнь-ньe, үзэл бодолойнь-ньe талаар абажа үзэхэдэ, тон һонирхолтой үе сагынь харуулха зорилго табигдаһан байна. Эгээл энэ үе сагтань хүргэжэ асаралд, Доржо Банзаров тухай романуудаа элитэ уран зохёолшо Ч. Цыдендамбаев арба гаран жэлэй урда түгэсхоо һэн. Ч. Цыдендамбаевай тогтоһон газарһаа саашань залгажа, Н. Дамдинов өөрынгөө драма соо Доржо Банзаровай амн наһанай һүүлэй 7—8 жэлэй ажабайдал дээрэ анхаралаа табла.

«Доржо Банзаров» гэжэ драмаа уран зохёолшо түүхэн баримта дээрэ үндэлэлэн бэшэгдэһэн зохёол болгохоёо ороллоһон. Уран зохёолшын ажалдань туһа хүргэхэ түүхэн-шэжэлгэн хүдэлмэринүүд схэ хомор байшаба. Доржо Банзаровай Казань хотодо һуража байһан тухайнь архив болон түүхэн баримтануудые бүридхэн бэшэгдэһэн А. С. Шофманай шэжэлгэ 1856 ондо хэблэгдэжэ, Ч. Цыдендамбаевай хоёрдохи романаа бэшэхэ ажалдань туһатай байгаа һэн. Харин Петербургда, Эрхүүдэ Доржо Банзаровай хүдэлжэ байһан тухайнь тусхай шэнжэлгэнүүд үгы байна.

Тиимэһээ Н. Дамдинов Доржо Банзаровай өөрынь бэшэһэн хүдэлмэринүүд, бэшэгүүд соohоо гол баримта бэдархэ, нарин шэнжэлгэ хэхэ баатай болоо. Ашаттай хүдэлмэри хаба. Тэдэ зохёолнуудынь һонин бодолнуудые түрүүлээ, Доржо Банзаровай сэдьхэл, түхэл шарай элирэжэ эхилбэ...

Үзэмэ хүүгэйн нэгэдэ удэ талада табигдаһан хоёр фонарь донгуud нэсоно. Үнгэрэгшэ нуур жэлэй табиад гаран өнгөудай үеын Петербург гэжэ тухайлнабди. Ородой агуулхэ хот. Н. А. Некрасов нүүр-нүдые шэнжэлэгшэ Н. С. Савельев хоёр уулзана. Н. Савельев Доржо Банзаровай наһа барааһан тухай дуулгана. Н. А. Некрасов «Современник» журналдаа Д. Банзаров тухай статьи хэблэн тарганаб гэнэ. Түрүүшэн бүрэд эрдэмэй наһа барааһинда ехэ шаналиа. Үнэгдэжэ байһан үшэр сэдьхэл гэмэ эхэ бодол түрүүлэ, үнэшэхоёрнь болоо. Н. А. Некрасов Доржо Банзаров тухай статьи үнэ зөөрөөшье бэшэһэн байдаг, тиимэ ардэмтэ Н. С. Савельевэй ном схэ дамжаһан болой.

Энэ түрүүшэн үзэгдэлнөө эхилээд, Доржо Банзаров хадаа революционно-демократическа үзэл баримтаһан ородой түрүү хүнүүдые дотор нэгэн байгаа гэжэ ушиулуулжэ эхилэ.

Петербург хотодо хэрэгэйнгээ шидхэсдэхые хүлеэжэ байхадаа, 1848 оной апрелиин 12-ой үдэр Доржо Банзаровай монгол хэлэ шэнжэлэгшэ А. Бобровниковто бэшэн бэшэг байдаг. Энэ бэшэгынь ехэ һонирхолтой юм. Буддын шажанай үгэ хэлэ, һүзэгшэ хүнэй тухэй маяг хэрэглэжэ, нюуса дотодаар хэлэй түб хотын муу муухай, шунатай байдалые, ларин тэдэ эзэн нуг шэнжэлэгшэдэй гүнзэн ажалые мөн лэ тэрэ мэтэ далда үзэмүүдэр шуумэлэһэн юм.

Энэ бэшэг соогоо Доржо Банзаров мөн лэ далда үгэнүүдээр Европодо болоһон 1848 оной революци тухай, хаан засагай Францида унаһанда бахархажа, хүхижэ, тиимэ сагай болоо һаань, өөрөөшье хабаадалсаха байһаар бэшэһэн байдаг.

Эгээл энэ манда мэдэгдэдэг бэшэгүүд соohоо тон шухала нэгые бэшижэ байһан үень драмын нэгэдэхи үзэгдэлдэ харуулагдана.

Н. Дамдинов Һүйтэй баримта дээрэ үндэһэ олоһон байна. Зүгөөр энэ бэшэгэйнь гансал эхнэй мүрнүүд, һүүлэй Европодохи байдал тухай мүрнүүд, бодолнуудые драма соо соностоно. Бэшэг соохи бодолнуудые үшөө үргэнөөр далдалэ һаа, Петербургдахи байдалынь бүри гүнзэгыгөөр харуулагдаха байгаа ха гэжэ һанагдана. Энэ картина соо полициин нюуса тагнуулшан залуу литератор хоёр схэ саг үлүүдэ эдинэ.

Саашадаа хоёрдохи, гурбадахи картина соо Доржо Банзаров Зүүн Сибириин генерал-губернаторай дэргэдэхи тусхай хэрэгүүдые эрхилхэ ноёной тушаалда байхадаа үгытэй, ядуу зонние банд. ноёдой хашаланһаа хамгаалха, хайрлаха сэдьхэлтэй ябаһыень харуулна. Дэлэг үбгэнэй гүйгөөшэ мориень баяннаа бусаалгана. Үшэн басаган Эржэн Дарине баянай эзэлиг аашаһаа абарна. Эдэ хэрэгүүдынь Доржо Банзаровай өөрынгөө түрүү үзэл бодолнуудые хэрэг дээрэ бэелүүлжэ ябаһыень гэршэдэнэ. Энэшье үшар бодото баримта дээрэһээ олдоо.

Доржо Банзаровай бэшэгүүд соо Эрхүүгэйнгээ байдал дэлгэрэнгүй гээр бэшэһэн ехэ удха шанартай бэшэг бии. Тэрэнь 1852 оной сентябриин 4-дэ зүүн зүг шэнжэлэгшэ Н. Н. Березиндэ бэшэһэн бэшэг.

Н. Дамдинов Доржо Банзаровай һайхан сэдьхэлые, ядаһан зоболоон үгытэй зондо туһадха, тэдэнние арюалхэ һанзатай ябадаг байһыень зүб руунь харуулна. Тэрэнэй түрүү философско бодол баримталжа ябаһаниинь мөн лэ хамба лама бөө хоёртой арсалдаан дээрэһээнь эли үзэгдэнэ.

Доржо Банзаровай эрдэм шэнжэлгынь ажал, амжалтануud хэр харуулагданаб гээд хаража үзэе. Нэгэдэхи картинада Петербургда байхадаа 1846 ондо Минусинска округноо мүнгэн хабтаһан дээрэ алтаар дүрбэлжэн үзэг һниилэһэн бэшэг шэнээр. зүб руунь үшиад байһыень харуулагдана. Дүрбэлжэн үзэг хэдыдэ монголшууд хэрэглэдэг болооб гэһэн асуудалаар Григорьевой һанамжые зөвөн хэлэжэ байхань элирна.

Хоёрдохи, гурбадахи картина соо Исунхэ хаанай хүшөө дээрэхи монгол бэшэг уншаха гэжэ саарһан дээрэ буулгаад үзэжэ ябаһаар харагдана.

Энэ хоёр дурдагдаһан ажалынь Доржо Банзаровай яһала горитой ажалтадань оролсодог.

Зүгөөр Н. Дамдинов Доржо Банзаровай эрдэмэй ажалые үргэнөөр, гүнзэгыгөөр харуулхи арга тай байгаа. Өөрынь зохёол соо олон томо баримтануud олдохо болой. Хэлэһэн бодол дээрээ тогтожо хоорэлдэе.

Гурбан картинын үнэгтэр Доржо Банзаров гансал хуушамай дурасхаалта бэшэгүүдые ушадаг эрдэмтэй хүн байһан шэнги болохоодоо, өөрынгөө эрдэмэй үнэ хэмнэ доошо болжо үзэгдэнэ гэжэ һанахаар. Доржо Банзаров олон һонирхолтой гүнзэгы удхатай ажал Петербургдашье, Эрхүүдэшье, бүриад нютагуудаар ябахадаашье хэһэн байна. Петербургда байхадаа, тэндэхи Академиин музейдэ хадагалагдажа байһан, манжа хэлээр бэшэһэн бухы саарһануудые, номуудые уншаа, эмхилээ, гэршиг хээ: «Монгол», «Эргэнэ хон», «Ойрод», «Уйгур», «Чингис» гэхэ мэтэ үгэнүүдэй бүридэһэн тухай, ород хэлэндэ ушардаг сэрэгэй зэбсэгэй монголшуу нэрэ үгэнүүд тухай г. м. олон һонирхолтой шэнжэлгэ хээ. Эрхүүдэ ерээд ябахадаа, мөн лэ арадай аман зохёол суглуулаа, бүриад нютагай нэрэнүүдые тайлбарилха тухай һанаа табла, бүриадай хуушанай дурасхаалта бэшэгүүдээр һонирхоо, «Алтан тобшо» гэжэ угай бэшэг ородто оршуулхаа һанаа, Зүүн Сибириин зоной байдал тухай юумэ суглуулаа... Энэ олон янзын һонирхолтой ажалынь, бодолнуудынь драма соо элирэн үзэгдэнэгүй.

Саашань хэлэхэдэ, хоёрдохи, гурбадахи картинада Исунхэ хаанай хүшөө дээрэхи бэшэг уншаха эрдэмэй асуудал шидхэжэ ябаһаар харагдана. Тоод энэнь он жэлээрээ тааранагүй. Доржо Банзаров энэ ажалаа Петербургда байхадаа (1848 ондо) эхилээд. 1850 ондо Эрхүүдэ дүүргэһэн байна. Харин тиихэдэ драмын хоёрдохи картинада 1850 онһоо һураггүй һүүдэр болоһон үшэр үзэгдэнэ бшуу. Юуб гэхэдэ, Банзар эсэгэ хүбүүгээ угтаһан тухайгаа Дэлэг үбгэндэ хөөрэнэ, тэрэ сагһаа хойшо дүрбэ-табан жэл үнгэрөө гээд хэлэнэ. (1854 оной зун боложо бэйһан хөөрэлдөөн болоно). Тиигээд Доржо Банзаров үнэ дүүрэһэн байха ёһотой Исунхэ хаанай шулуун дээрэхи бэшэгэй буулгабарие баринхан орожо ерэнэ. Мөн баһа гурбадахи картинада үнөөхил буулгабаряа уншаһаар байна. тэрэнээ одоол шидхэнэн яазатай. Н. Сапельнэ бэшэг бэшэжэ, Кузьма үбгэндэ үгэнэ. Энэ үзэгдэл яашье тааранагүй.

Драмын гурбадахи картинада үбшэлэн Доржо Банзаров эмэй ороондо хоро уужа наһа барана. Доржо Банзаровай яажа наһа барааһан тухай гүйсэд шидхэгдэһэн һанамжа үгы. Һан болотор Доржо Банзаров таарамжагүй өөхэтэй тарган мяханай һүүлээр хүйтэ абажа, санхатажа наһа барааһан байгаа бэшэ аа гү гэһэн һанамжа бии байгаа. Һүүлэй жэлдэ энэ һанамжые эрдэмэй доктор А. Белоусов буруушаажа, Доржо Банзаров хадаа хорлуулан алуулһан байгаа бэшэ аа гү, тиихэдээ хорлоһон хүнинь шарын шажантанай түлөөлэгшэнэр байхадаа магадгүй гэһэн һанамжа дурадхаа.

Н. Дамдинов урдань байһан һанамжын таарамжагүй байһые А. Белоусовтай хамтаран буруушалбашье, тэрэнтэйгээ тон адлаар шидхэнэгүй. Гурбадахи картинада Доржо Банзаровай хоро уураан ушарые сэхэ ойлгожо болоно, мөн баһа юрэнхы удхатайгаарные ойлгожо болоно. Тэрэ гурбан эмүүдынь Доржо Банзаровай хэлэһээр, «Бүүлшын дуулалнуud хэ ком даа». Юун бэ гэхэдэ, Доржо Банзаровта ноёд, баяд, ламанар, нонуud дурэн гүтажа, муудхаха нэдэлгэ нэгэнтэ бэшэ хэдэг байгаа. Эдэнэй гурбан түлөөлэгшэнэр гурбан хорон эм Доржо Банзаровта борюулнад. Хүшэр хүндэ байдалда, хүйтэн зэбүүн нюдоор оор руунь харааһан чиновникуудай дунда ажалладаг байгаа. Эдэ бүгэдэнь тэрэнэй наһые үнэн дээрээ хороohон бэлэй гэжэ Н. Дамдинов хэлэхэ һанаатай. Энэнь зүйтэй.

Н. Дамдиновай драма бодото баримтануud дээрэ үндэлэлэн байхаһаа гадна, мөн лэ зохёон харуулһан зүйлнүүдые хабсаруулжа, Доржо Банзаровай иваг дуранай ябадал драма соо тон урин һайхаһар, таарамжатайгаар, үншэн арюухан басаган Эржэн Даритай нухэлэһэн ябадал дээрэнь харуулагдана. Эдэ хоёрой иваг дуран, харилсан үнэншэмоор, дура сэдьхэл татамаар.

Буряад драмын театрай режиссёр Ф. С. Сахиров энэ драмые нүүдэг болгон табяа, драматургын һанаа, бодолые зүйтэйгөөр тайлбарилжа шадаа.

Театрай аха заха артистнар Ж. М. Иванов (Банзар эсэгэ болжо), М. Н. Степанова, Ю. П. Шангина (Солиндой эхэ), Г. Б. Бутуханов (Доржо Банзаров), Г. Ф. Лосев (Иван Пафнутьевич), В. Г. Самандуев (Кузьма хасаг), П. Н. Николаева (Нил), Д. Д. Дондуков (тайшаа Вампилов), Б. Н. Нечкин (Арампил), С. Б. Рабсалов (хамба), Ц. П. Пурбуев (Дормидонт Сильич), Б. Ц. Цыбенов (залуу чиновник) наадахадаа, хэнинь хэнһэн үлүү һайнаар наадаһаб гэжэ шүүхын аргагүй—жэгдэ амжалтатай үзэгдэнэ. Мөн энэдэ залуу артистнар Г. Жанхандаева—Эржэн Даринн рольдо, М. Жанхандаев—Н. А. Некрасовай, В. Н. Кондратьев—Н. Савельевэй, Н-Х. Рабданова Аглагай рольдо юрэнхы дээрээ таарамжатай байнад.

Доржо Банзаровай дүрэ харуулжа наадаһан Г. Б. Бутуханов өөрынгөө үүрэг ябала дүүргэбэшье, зарим үедэ үшөө үлүү һайнаар наадаһай гэжэ һанахаар. Жэмээнь, тэрбадахи картинада Доржо Банзаровай доторой бодолнуудые хин амаар хэлүүлжэ байхадаа, өөрөө оёнэй урда ерэжэ логсоно. Иигэжэ байхадаа артистын нюур, алхадал, бэсын байдал схэ удха гаргажа шаданагүй, мини лэ зогсолтон болоно. Харин тиихэдэ нэгэдэхи картинада наадахадаа гар, бэе, нюураараа эло дахин наадабашье, тэдэнь удха түгэс боложо үгэнэгүй. Энэ талаар, хаража байхада, Ж. М. Иванов, М. Н. Степанова, Г. Ф. Лосев, Д. Д. Дондуков, Б. Н. Нечкин гэгшэдэй халташье нюдоо сабшалхань гү, али гараа үлэ модог хүдэлгэхэнь, толгойгоо эрьюулхэнь—бүгэдэ удхатайгаар гүйсэдхэһэн шэнгээр һанагдана.

Залуу артистнуудай дундаһаа Г. Жанхандаева Эржэн Даринн рольдо таарамжатай һайханнар, үнэншэмоор наадаа.

Олонхи залуушуud бүриадаар хэлэхэдэ дикци муутай байна. Энэ талаар тусхай ажал театрша ябуулбал тон туһатай.

Зүжэгые театрта ураалаар ерэһэн В. Бройко зурагшан шэмэлээ. байшаалтай ажал хээ.

Буряадай элитэ уран зохёолшо, болгэтэй поэт Чимит Цыдендамбаев хэдэн олон жэлэй турша Доржо Банзаровай дүрэ уран зохёол соо зураглан харуулхые ороллодожо, «Банзаровай лагаан» гэжэ повесть, «Банзарай хубуун «Доржо», «Тулэл нютагаа холо» гэжэ хоёр роман бэшээ. Хоёрдохи романайнь һүүлээр арба гаран жэл үнгэрбэ. Ч. Цыдендамбаевай үргэһан тушые уран зохёолшо Николай Дамдинов, Хоца Намсараевай нэрэмжэ Буряад драмын театрай артистнар, режиссёр Ф. С. Сахиров гэгшэд үшөө дээшынь үргэбэд.

Ц-А. ДУГАРНИМАЕВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Николай Алексеевич Корнеев Эрхүүгэй областиин Алайрай районой Нижний-Кит тосхондо тарялшанай бүлэдэ түрэһэн намтартай. Тарялта, малша элинсэг хулинсагайнгаа уг залгамжалан, балтар бага наһанһаа мал алуулжа, тарэа тарижа, ажалай амта таниһан хүн һэн.

ЖАРА НАҺАНАЙ ОРЬЁЛ ДЭЭРЭ

Үшөө үхибүүн ябахалань түрэһэн нютагтань Совет засаг тогтожо, эрдэм һургуули шудалха гэжэ һанажа ябаһан һанаала бэелүүлхэ аргатай боложо, Хүйтэнэй эхин һургуули дүүргэ бэлэй. Удангүй «Улаан Нельхэйэ коммунада ород, түрүүшэн трактурист болоһон байха юм. Сэрэгэй уллага ябаяа дүүргэжэ ерээд, түрал колхозтоо тракторна бригадын бригадираар ажаллаа.

1934 ондо БурАССР-тэ гэр бүлэтэй нүүжэ ерээд наркомземэй хүдэлһэн байна. БурАССР-эй наркомзем механигуудай курсаа һурахыень Н. Корнеевые Челябинск хото эльгээгээ һэн. МТС-эй механигай мэргэжэлтэй боложо, Яруунын аймагай Этэгын МТС-тэ ахалагша механигаар хүдэлөөд, удангүй КПСС-эй гэшүүн боложо, партийна, комсомолой нитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Үшэн сэхээр ажаллажа ябаһанайнгаа түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар «Ажалай шэн габьяагай түлөө» гэһэн медальаар 1953 ондо шагнагдаа бэлэй. Буряадай хүдөө ажахын техникумэй механизацийн отделение заочноор дүүргээд. Сэлэнгын 1-дэхи СПТУ-гэй директорээр томилогдоо һэн. Һүүлээрнь Татауровай 3-дахи СПТУ-гэй директорээр ажаллахаар эльгээгдээд, мөнөө хүртэлөө тэндээ хүдэлнөөр.

БурАССР-эй Верховно Советэй грамотануудаар хэлэ дахин шагнагдаһан. «Республикын габьяата техник-механик» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха юм.

Мөнөө жарта наһанайнгаа жарсалта дабла дабжа, орьёл дээрэнь гараад, ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. А. Корнеев.

Н. ТИМОШЕНКЫН
фототекст.

„Совет Алас-Дурна“ гэһэн выставкэ

УРАН ГАРТАНАЙ АМЖАЛТА

Алас-Дурна зүгэй оюун бэлигтэнэй выставкын мэдэгдэхэр һараһаа үлүү саг үнгэрбэ. Удэртөө гурба-дүрбэ мишаан хүнүүдэй ерэжэ, энэ выставкыс харадаг ушар хэр амжалтатай байһыень гэршэлэн харуулжа үгэнэ. Илангаяа РСФСР-эй арадай уран зураша Т. В. Аммосовой ябаар һиилэжэ бүтээгээн шатар, партизануудай уулзалта, түрүү һаалишад гэхэ мэтэ зурагууд олон анхарал татана. Мөн М. Б. Эрдынеевэй модон дээрэ һиилэһэн үбгэжөөл, һарлаг, адуушан гэһэн бүтээлнүүд хүмүүдэй дурадхалда боложо шадаа.

Яхадай АССР-эй уран зураша Е. Е. Аммосовагай уран гараа гаргажа, хандагайн арһаар өёнөө эхэнэрнүүдэй болон үхибүүдэй элдэб хубсаһануудые харагшэд гоёшоон һайхашаабэ.

Һанамжа дурадхалай дэбтэр мяража харахада энэ выставкын урагшатай һайн байһые тодорхойлон харуулна. Нэгэ хэдэн жэшээнүүдые дурдая.

Социалис Ажалай Герой Ц. Номтоев нигэжэ бэшэнэ.

«Ленинэй партийн халуун анхаралай нарын доро һалбаран хүргэжэһэн Алас-Дурна зүгэй уран зураашадай уран бүтээлнүүдые харахаяа холыг холо Яруунаа нютагһаа ерээб. Яхадай, Буряадай автономито республикануудай, Хабаровска хязаарай оюун бэлигтэ уран гартанай бүтээлнүүд минии сэдьхэл хамтаа. Тус выставкэ агуу нождиин түрэһөөр 100 жэлэй ойдо баряһан баян дэлгэр бэлэг болоно гэжэ ойлгооб.

«Бидэнэр выставка орожо харабди. Сагаан мүнгөөр, эздээр дабтажа, һиилэжэ бүтээһэн, намонтын ябаар хэһэн зохёолнуud маанадай сэдьхэл хүдэлгэжэ һайхэн байбди. Саашадаа бухы уран зураашадтаа творческо амжалта түйлахыень хүсэнэбди.

Авиазаводой хүдэлмэришэдэ
Л. ФОКИНА, Л. ТЕРЕХОВА».

Бишье баһаа 1970 ондо ехэ амжалтануудые түйлахыень нютагайнгаа уран гартанда хүсэхэ байна.

Ц. АХАНОВ.

«ОХОТСКО ДАЛАЙН ЭРЬЕ». Уран — зураач А. М. Федотовой зураг (Хабаровск).

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Советскэ Союзай туһаламжаар

ХАРТУМ. (ТАСС). Суданай нинсдэл хотын хайморто түбэй научна-шэнжэлэгшэн ветеринарна лабораториин һуурида түрүүшэн шулуу тайхэл баяр ёнолэл болобо. Революционно советэй, правительствын гишүүд, элитэ ажал ябуулагшад баяр ёнолэл дээрэ байлгаа.

Шэнэ лабораториг Советскэ Союзай туһаламжаар болгоодохэ гээд мал ажалые эрхилхэ талаар министр Эль-Атта суглараншагай урда үгэ хэлэхэдэ мэдуулэ. Тус лабораториг Суданай малшадта болгоор туһалха. 30 миллион үлүүтэй толгой абята болоо малтай, ветеринарна мэргэжэлтэнэр туталдаг ороно эрдэм-шэнжэлэлгын станци ехэ удха шанартай юм гэжэ Эль-Атта хэлэбэ.

Революционно советэй түрүүлэгшэ Нимейриэ эдэ үгэ хэлэхэдэ, Суданай болон араб бусад ороныгуудай арадуудта, тэдэнэй национальна экономи хүргөөхэ хэрэгтэ туһаламжа үзүүлдэгэйнь түлөө Советскэ Союзта баяр баясхалан хүргэбэ.

Конгын шэнэ конституци

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Конголез Ажалай партийн (КПТ) нигэдэхи съезд дээрэ баталан абтаһан Конгын Арадай Республикын шэнэ конституци эндэ тунхаглагдаа.

Гурэн нитын тусэбтэй тааралдуулаа, ороной ажабайдал ба экономическа хүргэлтые хүтэлбэрилхэ гэжэ шэнэ конституци соонь хэлэгдэнэ. Гурэнэй сектор болон кооперативуудта тушэглэн, экономиллохи хубиин секторые хиилха ябадал тэрэ болуулнэ. Газар—бухы арадай эзэмшэл мүн гэнэ.

Конституциин ёһоор, Конголез Ажалай партийн зөвшөлтэй, ороной дотоодо нэгэ политическэ парти мүн болоно.

Израилийн дипломат Франциһаа сүлэгдэбэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин судверфинуудтэ бүтээгдэһэнэй удаа израилийнхэнэй гарта ороһон табан хэтерай тамаржа гарахадань декабриин 24—25-ай түнэ Франциа байдаг Израилийн посольствын советник адмирал Лимон байлсаһан юм гэжэ мэдэжэ болоо.

Суднануудые Израильда хуулдаха ябадалые хориһоо урид Израилийн хуулдажа абаһан түрүүшэн хэтернүүдые уһан дээрэ табилсаха үедэ 1966, 1967, 1968 онуудта адмирал Лимон Шербурта олоо дахин ерэгээ байһан гээд агентство тэмдэглэнэ.

Франциин правительство адмирал Лимониие Франциа байжа шадахагүй гэжэ сонсоодоо, хуулдаа хуурмаг аргаар израилийнхидэй абажаһан катеринуud тухай хэрэгтэй дашарамдан, Франциһаа гаража ошохые дурадхаа.

Израилийн худалдаа

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин хэблэлэй мэдээнэй ёһоор, Израиль сэрэгэй хэрэгтэ удэр бүхэндэ миллион хоёр хуу мянга шахуу стерлингнуудэй фунтые гү, али жэлдээ 432 миллион стерлингнэй фунтые гаргашална.

Израиль сэрэгэй нимэ ехэ гарганые ямагтал баруун гүрэнүүдэй, хамагай түрүүндэ, США-гай, Англиин, ФРГ ба ЮАР-ай экономическа ба сэрэгэй туһаламжын лэ ашаар хэжэ шадаха байна.

Тэрэнтэнэ гадна Израиль промышленна ба финансова корпорациинуудай зэрэг миллионернүүдэй зүгөөр бэ бэшэ мүнгэ зоорлоо абана.

Пизедэ хэгдэхэ хүдэлмэри

РИМ. (ТАСС). Италиин Низе городохи хунахаяа һанажа байһан гайхамшаг башниие абарха хүдэлмэри 1971 ондо эхилхэ байна. Энэнэ тухай тэрэнние абарха талаар комитедэй түрүүлэгшэ Федерико Торвар мэдээлэ. Энэ хүдэлмэри дүүргэхын тулада гурба миллиард үлүүтэй лир һоолоодоо. Итальян архитектурын энэ гайхамшаг памятниг абарха зорилгоор дэлхэйн олон ороноо, тэрэ тоодо Советскэ Союзаа эльгээгдэһэн гурба мянга гаран проектые правительственна комисси 1970 оной турша соо хаража үзэхэ юм.

Башнийн дээдэ захын хуби голоо жэл бүхэндэ нэгэ миллиметрээр хэлтыдэг гэжэ шэнжэлэгэ харуулһан байна.

Уршагта муухай ааша

НИКОЗИ. (ТАСС). Кипрта хоригдоһон аад, правительствада асэргүй ябуулга хэдэг организациинуудай шэнэ уршагта муухай аша гаргаһан тухай Кипрэй газетнуud мэдээлэнэ.

Кипрэй полициин мэдэлдэ үндэлэлэн «Филалефтерос» газета мигэжэ бэшэнэ. Лимасол Никозиг хоёрой хоорондохи харгы шадар Ламасолоо 15 миллиин газарта байдаг гүрэнэй складуудай газар дээрэ декабриин 31-нэй үдэшэ хабсэгжэһэн 10 шалтыг гэжэ шэнжэлэгэ харуулһан байна.

Хуу хуй шургаа ороо. Складуud соо динамит ба бусад тэһэрдэг зүйлнүud хадагалагдажа байдаг юм.

17 хайрсаг динамит, тэһэлдэг тухэрэлгэ, хэдэн мянган метр бикфордово утаһан хулгайлагдаа. «Национальна фронт» гэжэ террорис организаци нимэ хулгай хэһэн байха гээд «Агон» газета мэдээлэнэ.

«Харавги», газетын мэдээсэлнэй ёһоор Кипрэй Министрнуудай Советэй заседани январиин 2-то болоожо, энэ ушар зүбшэн хэлсэгдэнэ байна.

Баруун оронуud зэрэгцэ түвимхэйшүүлдэ туһална

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин хэблэлэй мэдээнэй ёһоор, Израиль сэрэгэй хэрэгтэ удэр бүхэндэ миллион хоёр хуу мянга шахуу стерлингнуудэй фунтые гү, али жэлдээ 432 миллион стерлингнэй фунтые гаргашална.

Израиль сэрэгэй нимэ ехэ гарганые ямагтал баруун гүрэнүүдэй, хамагай түрүүндэ, США-гай, Англиин, ФРГ ба ЮАР-ай экономическа ба сэрэгэй туһаламжын лэ ашаар хэжэ шадаха байна.

Тэрэнтэнэ гадна Израиль промышленна ба финансова корпорациинуудай зэрэг миллионернүүдэй зүгөөр бэ бэшэ мүнгэ зоорлоо абана.

Шэнэ жэл—шэнэ зорилгонуud

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Шэнэ 1970 ондо арадай Монголой ажалшадай үмэнэ шэнэ зорилгонуud табигдана. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн ба Монголой арадай революциин 50 жэлэй ойн гайхамшагта үзэрэгүүдые эрхимээр үгтаха зорилготойгоор монгол арат мүнөө жэлдэ хүлэлгэ гэжэ «Үнэн» газетын түрүү нюур соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Ороной арадай ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань дэбжэхэ, ажалай бүтээмжые ба үйлдвэрийн ашаг үрэ горитойгоор дэлгэрүүлхэ, ажалшадай материальна байдал болон болбосоролые шуud дэбжэхэ ехэ, орёо зорилгонуud МНР-эй ажалшад шидхэхэ болоно.

Ленинэй дурасхаалые американецууд ёһолон хүндэлнэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Марксистска нэгдэрэлэй Нью-Йоркдохи центр дэлхэйн пролетариатай нождиин, дэлхэй дэрэгэ түрүүшэн социалис гурэнние байгуулагшын ажабайдал ба ажал ябуулга, тэрэнэй һургаал тухай бүлэг лекциинуud ба В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэ зорюулан үнгэргэнэнь. Лекциинуud США-гай Коммунис партийн түүлбэрилэгшэд, элитэ теоретигуud үншаха юм. «Ленин ба империализм» гэһэн темэ түрүүшэн лекциие США-гай Компартийн генеральна секретарь Гэс Холл январиин 21-дэ уншаа байна.

ЭДЭНЭР ЗОЛТОН ХУБИТАЙ БОЛОХОЛ ДАА. Р. Паркашан (Иядн) зураг.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уласхооронды уран һайханай выставка.

ТАСС-ай фотохроника.

БАРИЛГАШАДТА ВЭЛЭГ

ТЕГЕРАН. (ТАСС). Советскэ Союзай техническэ туһаламжатайгаар ажалдаа байһан Иранай хүнэ индустриин түрүүшэн предприяти болошо Исфаганска металлургическа комбинатай барилгашад шэнэ жэлэй бэлэгые абаа. — Джульфа Исфаган хоёрой хоорондохи түхэр зам ашаглалгада үгтоо. «СССР-тэ бүтээгдэнэ» гэһэн тэмдэгтэй түхэрэлгэнүud ямаа-ньe Иран хүдэлмэришэд нэрьеса альга ташажа, «ура» хэлиҳараллажа үгтаһан байна.

Австралийн хүдэлмэришэд тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ

КАНБЕРРА. (ТАСС). Үнгэрэгшэ жэлдэ ороной хүдэлмэришэд анги хүсэтэ ябуулганууud хэһэн байна. Австралидахи забастовочно тэмсэл бүүлшэн 20 жэлэй турша соо үргэдөөгүй ехэ хэмжээтэйгээр болоһон байха юм. Тэмсэлэй шатануудай нэгэндэ орон дотор нэгэн доро миллион үлүүтэй хүн забастовко хээ. Австралийн хүдэлмэришэн анги 1970 ондо бүри үсэг шанагаар тэмсэлэ гээд Австралийн профсоюзуудай советэй гишүүн Пат Блэнси мэдуулһэн байна.

Партизануудай ябуулганууд

ДАМАСК. (ТАСС). 1969 оной декабриин 28-һаа 31 хүртэрэн үе соо «Ас-Саика» ба «Аль-Асифэ» организациинуудай палестин партизануud эзэмэгдэһэн Голанска хадануудта байрлаһан израиль булиталгашадта эсэргүүгээр зургаа дахин дайшалхы ябуулганууud хээ.

Палестиний нэгэдмэл командованиин мэдуулгые «Ас-Саура» газета толиаһон байна. Тэрэнэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Эдэ ябуулганууdай үедэ партизануud Кунейтра городохи израиль сэрэгэй хэлэн шухала пунктнуud тоо миномётуудаар буудаа, гурбан алгаллатыг пунктые һанаргаа.

Дайсанай табан солдат алуулаа. Партизануud хохидолдо ороогүй.

Израилийн дипломат Франциһаа сүлэгдэбэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин судверфинуудтэ бүтээгдэһэнэй удаа израилийнхэнэй гарта ороһон табан хэтерай тамаржа гарахадань декабриин 24—25-ай түнэ Франциа байдаг Израилийн посольствын советник адмирал Лимон байлсаһан юм гэжэ мэдэжэ болоо.

Суднануud Израильда хуулдаха ябадалые хориһоо урид Израилийн хуулдажа абаһан түрүүшэн хэтернүүдые уһан дээрэ табилсаха үедэ 1966, 1967, 1968 онуудта адмирал Лимон Шербурта олоо дахин ерэгээ байһан гээд агентство тэмдэглэнэ.

Франциин правительство адмирал Лимониие Франциа байжа шадахагүй гэжэ сонсоодоо, хуулдаа хуурмаг аргаар израилийнхидэй абажаһан катеринуud тухай хэрэгтэй дашарамдан, Франциһаа гаража ошохые дурадхаа.

Израилийн дипломат Франциһаа сүлэгдэбэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин судверфинуудтэ бүтээгдэһэнэй удаа израилийнхэнэй гарта ороһон табан хэтерай тамаржа гарахадань декабриин 24—25-ай түнэ Франциа байдаг Израилийн посольствын советник адмирал Лимон байлсаһан юм гэжэ мэдэжэ болоо.

Суднануud Израильда хуулдаха ябадалые хориһоо урид Израилийн хуулдажа абаһан түрүүшэн хэтернүүдые уһан дээрэ табилсаха үедэ 1966, 1967, 1968 онуудта адмирал Лимон Шербурта олоо дахин ерэгээ байһан гээд агентство тэмдэглэнэ.

Франциин правительство адмирал Лимониие Франциа байжа шадахагүй гэжэ сонсоодоо, хуулдаа хуурмаг аргаар израилийнхидэй абажаһан катеринуud тухай хэрэгтэй дашарамдан, Франциһаа гаража ошохые дурадхаа.

ХИЛЫН САНАНҺАА

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

19 часһаа «Холо, ойрын һонин» гэһэн дамжуулга. 19.15 минутаһаа «Хонхо» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан телевизионно журнал. 19.45 минутаһаа «Ороёдоо-гурбан хэшээл» гэһэн кинофильм. 20.05 минутаһаа «Яхадай арадай уран зураг» гэһэн дамжуулга. 20.35 минутаһаа «Барилгашадай дневник» гэһэн дамжуулга. 21.05 минутаһаа «Мартагдашагүй уулзалганууд» гэһэн Ригын телевиденин фильм. 21.30 минутаһаа литературна уншалга.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЭЙ НОМЕРТО

Нэгэлэхи хуудаһанда: «Ажалай вахта үргэлжэлһөөр» гэһэн гаршаг доро информацинуud. «КПСС-эй ЦК-гай тезисүүдые шудалнабди» гэһэн гаршаг доро тобшо мэдээсэлнүud. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууud.

Хоёрдохи хуудаһанда: КПСС-эй Октябрьска райкомой пленумэй материал. «Овош яахадаа хомор бэ?» гэһэн В. Окуневай корреспонденци. Буряадай АССР-эй Верхов